IZDAJA CP »GORENJSKI TISK« • UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR • GLAVNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK - ODGOVORNI UREDNIK GREGOR KOCIJAN - TEL. UREDNIŠTVO IN UPRAVA 21-90, GLAVNI UREDNIK 27-75 - TEKOČI RAČUN PRI NARODNI BANKI V KRANJU 607-11-1-135

LETO XV. — KRANJ, SREDA, 21. NOVEMBRA 1962 — ŠT. 135

IZHAJA OD OKTOBRA 1947 KOT TEDNIK - OD 1. JANUARJA 1956 KOT POLTEDNIK - OD 1. JANUARJA 1960 TRIKRAT TEDENSKO: OB PONEDELJKIH, SREDAH IN SOBOTAH - LETNA NAROČNINA 1300 DIN, MESEČNA NAROČNINA 110 – POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Konference organizacij ZROP, ZB in VVI

Bojevniki še vedno v ospredju

pri reševanju vsakdanjih težav v današnjem burnem ekonomskem in družbenem razvoju

V Škofji Loki, v Radovljici in v Tržiču so bile po konferencah krajevnih organizacij že tudi občinske skupščine ZROP. Krajevne konference Združenj borcev in konference krajevnih organizacij Zveze vojaških in vojnih invalidov pa so po vseh občinah še v teku. Kot je predvideno, bodo te konference po vseh krajih končali do začetka decembra in zaključili tudi z občinskimi skupščinami.

Dosedanje konference so bile v večini dobro obiskane in tudi živahne. Težišče je usmerjeno na razprave o predlogih zvezne in republiške ustave. Člani organizacij Združenj borcev NOV ob tej priložnosti skušajo razčistiti posamezne probleme, tako da bodo lahko aktivneje sodelovali v splošnih razgovorih občanov o ustavnih določilih.

Skozi prizmo ustavnih določil so na mnogih dosedanjih konferencah zelo konkretno in uspešno govorili o raznih problemih in težavah na vasi. Hiter razvoj industrije je pustil kmetijstvo zelo v ozadju. Da bi pospešili napredek tudi v tej dejavnosti, so bili nujni neki ukrepi tako za kmetijstvo kot za gozdarstvo. Tako so ugotavljali na nekaterih konferencah in zaključevali, da novo življenje na vasi še vedno terja pomoč prav od tistih, ki so se z orožjem v roki bojevali za vsestranski napredek in za boljšo prihodnost.

Prav tako so se nekatere dosedanje konference konstruktivno lotile nekaterih nerešenih problemov okrog raznih proslav, spomenikov itd. O tem so pred dnevi govorili tudi na seji predsedstva in sekretariata Zveze združenj borcev NOV za okraj Kranj. Krajevni prazniki se ponekod oddaljujejo od prvotnih zasnov. Glavne slabosti so v tem, da pri posameznih praznovanjih ne sodelujejo vse kulturne, športne in druge organizacije in da se pojavlja napačna misel, da je to samo stvar nekdanjih borcev in njihovih organizacij. Po radovljiškem področju pa tudi razpravljajo o skupnem občinskem prazniku, kar je postalo aktualno po združitvi treh občin.

Tudi dosedanja praksa v postavljanju spomenikov in obeležij marsikje ne zadovoljuje. Zato članstvo organizacij udeležencev NOV zahteva, da bi pri tem morali imeti več strokovne pomoči in koordinirati delo, zlasti pa pravijo, da bi moralo biti pri tem merilo pomen nekega dogodka, ki ga hočemo oz. smo ga dolžni ohraniti v spominu. Hkrati pa je bilo slišati neke predloge iz tržiške okolice, da bi tudi tam izdelali osnutke za osrednji občinski spomenik. Prav isto omenjajo nekateri v Škofji Loki. Občinska središča Kranj, Jesenice in Radovljica so se že oddolžila s primernimi spomeniki.

Na splošno so letošnje konference organizacij udeležencev NOV zelo živahne, saj razpravljajo o najvažnejših aktualnih zadevah, ki ne zanimajo samo njih, marveč celotno prebivavstvo na določenem območju. – K. M.

Sneg nas je zadnje dni skoraj nekoliko presenetil, predvsem zaradi tega, ker je zapadel precej na debelo. Debela snežna odeja pa je povzročila tudi precej škode na raznih daljnovodih in cestah, kjer so bile pogoste nesreče, ali pa je bil promet vsaj začasno ustavljen. — Na sliki: Jeseničani na poti v šolo in na delo med snežinkami

Aktualno vprašanje

Neutemeljene govorice o upokojitvah

Znano je, da zvezni organ pripravljajo nov zakon o pokojninskem zavarovanju, in čeprav osnutek tega zakona še ni znan, v raznih pogovorih lahko slišimo najrazličnejše razlage. Tako se nekje govori, da bo z njim pospešena upokojitev vseh, ki imajo pogoje za pokoj vsaj delno izpolnjene, drugje pa spet to, da bo delovna doba moškim in ženskam precej podaljšana, in to tako, da ženske ne bodo za pet let na boljšem. Nasprotna tej razlagi je ta, da se bo delovna doba zaposlenim materam zniževala ustrezno številu otrok. No, pa to je le nekaj primerov.

Da bi vse te najrazličnejše in precej nasprotujoče si trditve lahko usmerili v pravilno smer, smo o pripravah na novi zakon povprašali na zavodu za socialno zavarovanje v Kranju.

Sprva je bilo predvideno, naj bi novi zakon izšel že do začetka novega leta, vendar do tega verjetno ne bo prišlo, ker okrajni zavodi do sedaj še niso dobili nikakršnih obvestil o novem zakonu. Iz tega seveda tudi sledi, da točnega odgovora o tem, kakšne spremembe bo novi zakon prinesel, ni bilo mogoče dobiti. Pač pa so nam na zavodu povedali, da je bilo predvideno, naj bi novi zakon uskladil delovno dobo s sedanjimi pogoji, saj je znano, da ljudje, ki zadostijo pogojem za upokojitev, še radi ostajajo na svojem delovnem mestu. Če bo novi zakon prinesel določila o podaljšani delovni dobi, bo razumljivo sledila tudi višja pokojnina. Sicer pa so menda prav vse države, tako na vzhodu kot na

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Kako bomo uveljavljali pravico do zdravstvenega varstva

Pripravljen osnutek pravilnika

Kolikšen bo obseg preventivnega varstva? — Kako bo s prosto izbiro zdravnika? — Pogoj za dobre odgovore na številna vprašanja je temeljita razprava

Okrajni zavod za socialno zavarovanje je pripravil osnutek pravilnika o uveljavljanju pravic do zdravstvenega zavarovanja, s katerim bo seznanil občinske ljudske odbore, večje gospodarske organizacije, svete za zdravstvo, zdravstvene delavce in druge, ki so pristojni, da o tem izrečejo svoje pripombe in predloge. Osnutek sam je pripravljen tako, da je v njem za posamezne oblike zdravstvenega varstva pripravljenih po več možnih predlogov, razprava pa bo opredelila najboljše. Ob koncu leta bosta o osnutku pravilnika razpravljali še skupščini komunalnih zavodov in jih dokončno sprejeli.

Tako temeljite priprave pred sprejetjem tega pravilnika so nam razumljive, če vemo, da je ta pravilnik dopolnilo zakona o zdravstvenem zavarovanju. Zakon predpisuje vrste pravic, pravilnik pa predpisuje način, kako lahko zavarovanci uveljavljajo pravice do zdravstvenega varstva. Takih pravilnikov skupščine zavodov za socialno zavarovanje doslej niso sprejemale, z njimi pa je z novimi predpisi dana velika možnost samoupravljanja zavarovancev. Zaradi pomembnosti določil pravilnika za slehernega zavarovanca bodo dokončno izdelani in sprejeti pravilnik prejela vsa gorenjska gospodinjstva.

S tem, ko na primer zakon navaja prosto izbiro zdravnika, pušča nerešene še številne določnejše opredelitve, na primer: ali to velja le za zdravnike v istem zdravstvenem domu ali za zdravnike na območju cele občine in ali izbira sploh ni omejena ali lahko zavarovanci izbirajo le pri splošnih zdravnikih ali pa tudi pri specialistih, nadalje ali mora zavarovanec obiskovati istega zdravnika vsaj eno leto ali pa pri tem ni omejen itd. Velika odgovornost čaka skupščini pri določanju širine preventivnega zdravstvenega varstva, ki je z novim zakonom prvič zagotovljeno. Skrb za preventivo je bila doslej obvezna le, če so bila na razpolago potrebna sredstva. Ker bi za preventivo lahko porabili neomejene količine denarja, toliko ga pa seveda ni, bosta tudi gorenjski skupščini sprejeli tak program dela na področju preventivnega zdravstvenega varstva, ki bo ustrezal sredstvom, ki jih bosta upravljali.

Prav tako bo v pravilniku govora o zdravljenju v bolnicah in zdraviliščih, o zdravniških pregledih, o cepljenjih, o zdravljenju na domu, o bolniškem dopustu, zdravilih, ortopedskih pripomočkih, o zobozdravstvenih uslugah in o drugih pravicah zavarovancev. – M. S.

Pred krvodajavsko akcijo na Gorenjskem

Vsi bi morali sodelovati

Zakaj potrebujemo toliko krvi — Petdeset krvodajavcev za eno samo življenje — Brez rezerv ne smemo ostati — Med več stotisoč krvodajavci niti ene komplikacije

Prihodnji ponedeljek se bo z odvzemom krvi prostovoljnim krvodajavcem na Bledu začela letošnja gorenjska krvodajavska akcija.

Kri je v sodobni medicini tako pogosto uporabljeno zdravilo, da nihče ne more biti gotov, da mu transfuzija nikoli ne bo potrebna. Če že sam ne bo zbolel ali se ponesrečil, se to lahko zgodi komu izmed njegovih najbližjih. Zato je težko razumeti, da je pridobivanje krvodajavcev težka naloga, da se povabilu odzove le peščica, katere večji del prihaja v transfuzijsko postajo vsako leto, vsi drugi pa se za to akcijo niti ne zmenijo. Toda zbiranje tega najdragocenejšega naravnega zdravila je tako splošno pomembna naloga, da je nikakor ne bi smeli prepustiti posameznikom.

V razgovoru z dr. Brankom Stanglom, šefom transfuzijske postaje na Golniku in predsednikom republiške komisije za krvodajavstvo in članom okrajne komisije, najdemo mnogo prepričljivih dokazov za to, kako nujno je potrebno, da pri tej akciji ne ostajamo ob strani.

● Kakšen mislite, da bo uspeh krvodajavske akcije v našem okraju?

»Ne tako dober kot v preteklih letih. Plan se je povečal na 8000 krvodajavcev, težave so pa večje. Med njimi naj omenim na pripravljenost podjetij, da dajo prizadetim delavcem prost dan, kar pa se je še vedno izkazalo kot zelo pomembno. Prijavljanje ljudi tudi ni v skladu z vedno večjo potrošnjo krvi v bolnicah. Akcija na splošno še vedno vse preveč leži na ramah aktivistov RK. Vendar samo preko RK ne more uspeti, sodelovati morajo vse organizacije, SZDL, ZK, sindikat, ZB in drugi, na terenu in v podjetjih.«

● Zakaj je potrebno toliko krvi?

»Čim naprednejše je zdravljenje, tem več krvi uporablja. Pred desetimi leti je bilo za potrebe slovenskih zdravstvenih ustanov dovolj nekaj tisoč krvodajavcev, za letos znaša republiški plan 68 tisoč odvzemov krvi. Za ljubljanske klinike potrebujemo štirikrat na teden po 170 krvodajavcev. Če je to število doseženo, je verjetnost, da bodo zastopane vse krvne skupine, velika, drugače pa ne. Kri uporabljamo pri vseh večjih izgu-

(Nadaljevanje na 2. str.)

NESREČE PRI DELU V OKTOBRU

V preteklem mesecu se je na delu, na poti domov ali na poti na delo ponesrečilo 443 gorenjskih delavcev. Kot navadno jih je tudi tokrat največ iz podjetij črne metalurgije (108), sledi gradbeništvo (63), elektrotehnična industrija (40), lesna stroka (38) itd.

Dražgoše ob dvajsetletnici osvoboditve

● Po večletnih ugibanjih v zvezi s pripravami za postavitev spomenika v Dražgošah so te priprave zadobile prvo določno obliko. Občinski ljudski odbor v Škofji Loki je namreč prevzel stvar v svoje roke. Razpisali so nagrade za idejni osnutek. Za Kranjem, kjer je prav tako občinski ljudski odbor prevzel vodstvo pri gradnji osrednjega spomenika revolucije, je to šele drugi primer, da gradnjo večjega spomenika prevzame ljudski odbor.

Po sedanjih predlogih je predvideno, da bi v Dražgošah postavili razen osrednjega spomenika še tri spominska obeležja. Obeležja bi bila na Jelenščah, kjer so partizani zadajali napadajočemu sovražniku največje izgube, pri nekdanjem prosvetnem domu, kjer so Nemci postrelili večje število domačinov in pri starem pokopališču, kjer so pokopane takratne žrtve iz vrst domačinov in Cankarjevega bataljona. Glavni spomenik, ki naj bi simboliziral veličino takratnega boja, pa bi bil nekje v središču vasi.

Predvideno je, da bi prve osnutke za postavitev tega pomembnega spomenika pripravili že do dražgoških tradicionalnih zimskošportnih prireditev, ki bodo 12. in 13. januarja 1963. Tako bi že udeleženci teh prireditev lahko sodelovali in pomagali najti najustreznejšo rešitev.

Spričo tega, da je bila takratna tridnevna bitka v Dražgošah od 9 do 11. januarja 1942 izrednega pomena, bi moral tudi spomenik ustrezati temu zgodovinskemu dogodku. Zato je predvideno, da bi zbiranje sredstev in gradnja tega objekta trajala približno dve leti in da bi spomenik slovesno odkrili ob 20. obletnici osvoboditve – maja 1965. leta. V Dražgošah pa bi bila ob tej priložnosti tudi velika osrednja proslava.

K. M.

Kako gospodarijo po kranjskih podjetjih

Kranj, 20. nov. – V Kranj je prispela tričlanska delegacija komisije za politično in ideološko delo pri zveznem odboru SZDL iz Beograda. V večdnevnem zadrževanju v Kranju se želi delegacija seznaniti z nekaterimi gospodarskimi značilnostmi v tej občini in z delom organizacij SZDL v tej zvezi. Po uvodnem pogovoru s predstavniki občinskih organizacij so danes obiskali najprej tovarno Tekstilindus. Predviden pa je obisk še v druga podjetja, kjer se bodo seznanili z gospodarjenjem v teh kolektivih. Zanimajo se predvsem za obseg proizvodnje po mesecih, za gibanje delovne storilnosti in osebnih dohodkov, za zaposlenost, razne oblike integracije in za dosedanje izkušnje in podobno. Njihov namen je, da ugotovijo osnovne značilnosti gibanja gospodarstva v letošnjem letu. Ob tem pa hkrati vzporejajo družbeno-politične pojave, in kako družbene in politične organizacije in zlasti SZDL te probleme rešujejo, kako uskla-jujejo razna nasprotja in kakih oblik dela se pri tem poslužujejo – K. M.

Nevšečnosti ob prvem snegu

Pokvarjeni daljnovodi in telefonski kabli — Kako je bilo s pluženjem cest

Kranj, 20. novembra – Zasneženo nedeljsko jutro nas je vse, ki se ne razumemo kaj prida na vremensko prerokovanje, dodobra presenetilo. Navadili smo se že, da se otepamo s snegom bolj proti pomladi. Zaradi mnogih težav, ki spremljajo moker sneg, so ga bili menda veseli edinole prodajavci čevljev, saj je debela plast brozge, ki je po cestah zadrževala velike zaloge vode, marsikoga napotila v njihove prodajalne.

Po podatkih hidrometeorološkega zavoda je bilo danes v Lescah 18 centimetrov snega, v Planici 35 centimetrov in na Kredarici 110. Padavine pojenjujejo, zato bo posebno v nižjih predelih sneg kmalu skopnel.

Sneg je poškodoval po nekaj zvez na telefonskih linijah med Kranjem in Bledom, Podnartom, Ljubljano in nekaterimi drugimi kraji ,vendar so jih doslej v glavnem popravili.

Večja je bila škoda zaradi prekinjenih daljnovodov. Na območju Elektro Kranj so bili poškodovani daljnovodi proti Visokem, Tržiču, med Škofjo Loko in Medvodami in Medvodami in Kranjem ter precejšen del omrežja. Daljnovode so popravili že včeraj, popravila na omrežju pa se nadaljujejo še danes. Zaradi prekinitve električnega toka so utrpela precejšnjo škodo predvsem nekatera tržiška in škofjeloška podjetja. Ker hitro ukrepanje pri kvarih na daljnovodih velikokrat onemogoča oddaljenost telefona ali prekinitev telefonske zveze, bodo pri Elektro Kranj v bližnji prihodnosti montirali UKV oddajno sprejemno postajo na avto in jo povezali z vsemi razdelilnimi postajami. Tako bo omogočena hitra obveščenost in odprava napak.

Na območju Elektro Žirovnica je bil pretrgan daljnovod Bled–Bohinjska Bela, razen Bohinjske Bele so bili od nedelje na ponedeljek v temi tudi prebivavci Želeč in Sela.

Cestno podjetje Kranj je začelo orati ceste že v nedeljo, tako da je bila cesta prvega reda do Podkorena prevozna že v nedeljo popoldne. Včeraj so zaradi močnega sneženja preorali to cesto kar štirikrat. No, kljub temu je nekaj voznikov, predvsem večjih, a manj obteženih vozil obtičalo ob

(Nadaljevanje na 2. str.)

TE DNI PO SVETU

● ZUNANJI MINISTER POLJSKE V JUGOSLAVIJI

Zunanji minister LR Poljske Adam Rapacki je pripotoval na šestdnevni uradni obisk v Jugoslavijo. Visokega gosta je na beograjski železniški postaji pozdravil državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović.

● NAJVEČ GLASOV ZA LJUDSKO STRANKO

Ljudska stranka kanclerja Gorbacha je na nedeljskih volitvah dobila v parlamentu 81 sedežev, socialistična stranka 76, svobodnjaška stranka je obdržala dosedanjih 8 mest, medtem ko KP Avstrije tudi na teh volitvah ni dobila nobenega sedeža.

● PRITISK NA ADENAUERJEVO VLADO

Pet liberalnih članov bonnske vlade je dalo ostavko, da bi prisilili kanclerja Adenauerja, da reorganizira vlado tako, da v njej ne bo več obrambnega ministra Straussa.

● PADEC BOMDILE

Indijski premier Nehru je objavil padec Bomdile v posebni poslanici ljudstvu. Mesto Bomdila leži kakšnih 40 km od Asamske nižine. Premier Nehru je izjavil, da je zdaj treba skrbno proučiti vprašanje vojne napovedi Kitajski.

● USPEH DE GAULLA

Rezultati nedeljskih parlamentarnih volitev v Franciji so pokazali zelo pomembne premike v razporeditvi političnih sil v Franciji. Vse stranke razen KP Francije in združene socialistične stranke so dobile manj glasov kot na prejšnjih volitvah.

● ŽIVKOV NOVI PREDSEDNIK VLADE

Bolgarsko Narodno sobranje je izvolilo prvega sekretarja CK KP Bolgarije Todora Živkova za predsednika ministrskega sveta.

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in d

Strelski jarki na Himalaji

Proboj indijske obrambne črte pri Valongu ob burmanski meji je do neke mere odstranil krinko o »mali vojni« na tej gorski meji med dvema največjima državama v Aziji. Vedno bolj se nam dozdeva, da moramo računati z dolgotrajno vojno v tem goratem svetu. Vse kaže, da mejni vpadi kitajskih vojakov niso bili zamišljeni kot planinski izleti v neznane kraje. Značilnosti resne vojne so zdaj na bojiščih dejansko preizkušene. Vojno v najstrašnejši obliki v tem predelu že občuti na tisoče vojakov na obeh straneh in vojno kot vsako vojno želimo podrobno pojasniti, zgodovinsko gledano opremiti vedno z vzroki, povodi, ozadji in nameni. Najbrž še nobena vojna, prav gotovo velja to za vojne, v katerih so sodelovali Kitajci, ni izbruhnila brez razlogov, pomototoma ali celo slučajno. Zlasti velja to še prav posebej za začetek vojne med himalajskimi grebeni, ki je morala biti pripravljena in po nekaterih zaupnih podatkih dejansko je tudi bila pripravljena z največjo vnemo.

Gre za vojni spopad med državama, ki sta pred leti skupaj podpisali bandunška načela. Ta načela so prvič pravno in pogodbeno izražala v svojih petih točkah vsebino mednarodnega sožitja in obsojala vojno ,kot sredstvo za urejanje mednarodnih odnosov. Kitajska in Indija sta teh pet načel podpisali in vnesli v svojo zunanjo politiko. Ob takšnih prilikah se običajno vprašamo ,kako je mogoče, da je prišlo do sedanje vojne. Ali ni bila to samo past, velika mednarodna spletka? Kdo je pogodbene obvezrnosti iz Bandunga z »dušo in telesom« uresničeval in kdo jih je kršil? Kakašni so razlogi za takšno licemerstvo in kaj se skriva za krinko? Lahko bi postavljali takšna in podobna vprašanja kar po tekočem traku.

Dvomi o tem ,kdo nosi krivdo za vojni spopad med Indijo in Kitajsko postopoma odpadajo. S prehodom na psihološko vojno med Pekingom in New Delhijem se odkrivajo oteževalne in olajševalne okoliščine. Za evropske možgane že precej visoke številke povedo, da Kitajci na indijske obrambne položaje napadajo s približno 15 divizijami, kar ustreza številu ameriških vojakov v Zahodni Nemčiji. (Za primerjavo, Rusi imajo v Vzhodni Nemčiji 20 divizij.) Pri napadu na Valong je sodelovalo okoli 20.000 kitajskih vojakov, ki so kljub velikanskim izgubam napadali val za valom. Da bo primerjava himalajske vojne vsestranska ,so morali Indijci umakniti znaten del vojske s pakistanske meje in jo za silo opremljeno poslati na himalajsko bojišče, ki ga Kitajci spreminjajo v množično človeško klavnico, saj pošiljajo v smrt cele divizije. Najbolj poceni sredstvo za bojevanje je za Kitajce še vedno človek.

Povsod v Indiji so začeli z zbiranjem zlatnine in nakita, da bi lahko kupili orožje za opremo indijske vojske. Odziv na prošnjo vlade je bil nepričakovan. Med prvimi je svoj nakit položila na okence newdelhijske banke hčerka premiera Nehruja, 44-letna Indira Gandhi

V bančni palači indijske banke Bank of India v indijskem glavnem mestu je hčerka indijskega premiera Nehruja Indira Gandhi v teh dneh oddala svoj nakit in dragocene kamne, da bi si Indija za ta denar lahko kupila orožje za himalajsko vojno. Hčerki indijskega predsednika se je pridružilo na tisoče Indijk, ki svoj nakit prinašajo v blagajne indijskih bank. Tako je vojna prišla v zavest ljudi. Na Kitajskem so ljudi zaposlili z dogmami, da se lažje umira, če človek ne razločuje resnice in laži.

Političnega ozadja himalajske vojne tudi ni lahko razčleniti. Indija in Kitajska sta dve vodilni azijski deželi, ki se v Aziji potegujeta za prestiž in vpliv. Kitajci pač ne morejo biti zadovoljni, da je v zadnjih letih povsod zanemarjen njihov zgled »hitrega skoka naprej«. Ker so si popolnoma prilastili Stalinovo zapuščino prenašanja revolucije na bajonetih in ker zaradi notranjih težav najbrž potrebujejo odprto fronto, kjer lahko krvavi višek delovne sile, ni čudno, če so se obrnili proti Indiji, ki na azijskih tleh najbolj ogroža kitajski vodilni položaj in prestiž. Indija in Kitajska sta se vsaka po svoje lotili socialistične preobrazbe.

Na dlani je, da so indijske demokratične oblike imele v azijskem posnemanju boljši odmev. Neprestano kitajsko »rožljanje z orožjem« in surovi nedemokratični pojavi nasilja v kitajskem notranjem razvoju so odvrnili oči azijskih držav od Pekinga, ki se je s tem razkril v pravi luči. Vplivu Indije na azijskem torišču se je iz Pekinga mogoče postaviti po robu samo v vojnem spopadu, v katerem ima Kitajska po oceni pekinškega vodstva vsaj nekaj upanja na uspeh. Vendar je presneto lahkomiselno verjeti, da bo Kitajska kljub neštetim prednostim v vojaškem pogledu uspela na ta način vpliv Indije izpodriniti v Aziji in na svetu. Dosedanja politična modrost je pokazala, da je Indija to zmogla mnogo bolje od svoje šestmilijonske sosede.

Zdravko Tomažej

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in d

Vsi bi morali sodelovati

(Nadaljevanje s 1. strani)

bah krvi pri kirurških posegih in nesrečah, dajemo jo malokrvnim, bolnikom s krvnimi boleznimi, nedonošenčkom, slabotnim, težkim bolnikom z nalezljivimi boleznimi, porodnicam, pri uporabi umetnih pljuč ali srca itd. itd. Novost je dajanje transfuzije pri hudih opeklinah, za kar je najboljša kri človeka, ki je bil tudi sam močno opečen (ker vsebuje zaščitne snovi). Pri razpadanju opečene kože se namreč razvijejo strupene snovi, ki s krvjo preidejo v organizem in ga zastrupljajo. Včasih je veljalo, da že ena tretjina opečene površine telesa zahteva smrt, danes rešujejo ponesrečence z devetimi desetinami opečene kože.«

● Koliko krvodajavcev je potrebno za enega bolnika?

»Zelo različno. Ker jemljemo majhne količine krvi (od 150 do 350 ccm) vedno po več. Pri uporabi umetne ledvice za nekaj dni, da si bolnikova poškodovana ledvica opomore, potrebujemo okoli 7 litrov krvi, to je skoraj 30 krvodajavcev. Pred časom je bila na Golniku operirana mati treh otrok. Po uspešni operaciji na pljučih je nenadoma začela krvaveti in je v 8 dneh izgubila 13 litrov krvi. Toliko zalog njene krvne skupine nismo imeli niti na Golniku niti v Ljubljani. Kri so oddali vsi naši uslužbenci z njeno skupino, pa še celo ponoči smo hodili budit krvodajavce, ki živijo v naši okolici, da smo lahko bolnici sproti vračali izgubljeno kri. Pred nekaj meseci se je zdrava vrnila domov.«

● Omenili ste zaloge. Kako pa je z njimi?

»Pravzaprav jih sploh nimamo, ker vso kri sproti porabimo. Že sedaj se dogaja, da je potrebno kakšne operacije zaradi pomanjkanja krvi odložiti. Če se bo dotekanje krvi nadaljevalo z dosedanjim tempom, lahko zaidemo v velike težave. Krvodajavci iz Ljubljane, ki so transfuzijski postaji pri roki, so prihajali vse prevečkrat na vrsto. Razen tega, da je moramo imeti več v hladilnikih, kjer se ohrani 2 do 3 tedne, bomo morali shranjevati tudi sušeno kri. Spomladi bo postaja v Ljubljani dobila potrebno napravo in potem bo treba nujno poskrbeti tudi za take zaloge. Vse naprednejše države imajo velike zaloge sušene krvi za primere večjih nesreč, vojne itd. Mi smo sedaj še popolnoma brez tega osnovnega zdravila.«

● Nekateri ljudje se odvzema krvi bojijo. Ali upravičeno?

»Nekateri res mislijo, da oddaja krvi pušča neugodne posledice. Toda pri vseh teh številnih krvodajavcih v Sloveniji še nismo imeli hujših komplikacij. Večini se počutje po oddaji sploh ne spremeni, del – predvsem starejših – se počuti celo bolje. Približno v petih dneh se krvna telesca v celoti obnovijo.« – M. S.

Neutemeljene govorice o upokojitvah

(Nadaljevanje s 1. strani)

zahodu, uzakonile daljšo delovno dobo in imamo v Jugoslaviji najkrajšo.

Druga predvidena pomembna novost je izenačenje vseh treh vrst upokojencev. V povsem različnih položajih so se namreč znašli tisti, ki so bili upokojeni pred letom 1952, tisti do leta 1958 in tisti do sedaj, kar pa seveda ne sme ostati in bo potrebno marsikaj spremeniti predvsem v korist tistih, ki prejemajo zelo nizke pokojnine.

Največji vzrok sedanjih dokaj nizkih pokojnin je veliko število ljudi, ki prejemajo pokojnine, za katere ni materialne osnove. S sedanjo pokojninsko zakonodajo je bilo namreč potrebno rešiti socialno dediščino predvojne oblasti, in ker z njo nismo dobili tudi ustrezne ekonomske baze, se te pokojnine pač plačujejo iz sredstev, ki dotekajo sedaj. Zato ni čudno, da so republiški skladi pokojninskega zavarovanja stalno v primanjkljajih. Tako ima tudi sklad naše republike 15 milijard dinarjev primanjkljaja, za gorenjske upokojence pa je bilo v tem letu izplačano okoli 300 milijonov dinarjev več, kot pa je v omenjeni sklad doteklo z našega območja. – M. S.

Nevšečnosti ob prvem snegu

(Nadaljevanje s 1. strani)

cesti. To pa predvsem zaradi tega, ker skoraj nihče več ne upošteva predpisov o opremi vozil za vožnjo po snegu in gre kljub temu na cesto tudi med hudim sneženjem. Kot so nam povedali na cestnem podjetju, taki vozniki pluženja zelo ovirajo, saj jih mora vozilo, ki pluži, najprej zvleči s cestišča, potem pa nadaljevati pluženje. Vedeti je treba, da je za pluženje potrebno vsaj 10 cm debela plast snega, ker se sicer plugi takoj obrabijo. Večje vzpetine na cesti I. reda in na nekaterih cestah II. reda so tudi solili in tako preprečili, da bi se na njih nabrala gladka prevleka. Ob suhih snežnih padavinah bodo solili vse važnejše ceste.

Razen ceste na Vršič in čez Ljubelj so vse gorenjske ceste prevozne. – S.

NA DNEVNEM REDU VRSTA AKTUALNIH VPRAŠANJ

V petek, 23. t. m., bo v Kranju razširjena seja okrajne zveze za telesno kulturo Kranj, ki se je bodo udeležili predstavniki vseh strokovnih odborov in občinskih zvez za telesno kulturo, člani strokovnega sveta ter predstavniki okrajnega strelskega odbora Kranj.

V glavnem bodo obravnavali zaključke seje okrajnega odbora SZDL Kranj. Razen tega se bodo tudi poglobili v odnose med občinskimi zvezami, strokovnimi odbori in okrajno zvezo. Rešiti bodo skušali tudi kadrovska vprašanja, delo centra za vzgojo kadrov, bodoče finansiranje telesnovzgojne dejavnosti in podobno. Seja bo izrednega pomena za nadaljnji razvoj telesne vzgoje na Gorenjskem. R.

OKRAJNO TEKMOVANJE PRELOŽENO

Zvedeli smo, da je okrajna komisija za varnost in vzgojo v cestnem prometu, sklenila zaradi tehničnih razlogov preložiti okrajno pionirsko tekmovanje pod geslom »Kaj veš in znaš o prometu«, ki je bilo napovedano za 25. november, na 9. december letos. Tekmovanje naj bi bilo v delavskem domu v Kranju, udeležile pa bi se ga vse občinske komisije z devetimi pionirji, ki bodo nastopali v treh težavnostnih stopnjah. – Č.

IZKUŠNJE STANOVANJSKIH SKUPNOSTI

Pred kratkim je bila skupina predstavnikov stanovanjskih skupnosti iz Kranja na obisku v Mariboru, Novi Gorici in v Ljubljani. Tam so si ogledali oblike dela sorodnih organizacij. V soboto, 24. novembra, pa bo kranjskim skupnostim vrnila obisk delegacija iz Maribora. Ko so o tem razpravljali na seji izvršnega odbora stanovanjske skupnosti Huje – Čirče – Planina v ponedeljek, 19. t. m., so sklenili, da bodo obisk sprejeli skupno z drugimi skupnostmi v Kranju. Gre za koristne izmenjave izkušenj stanovanjskih skupnosti, o pristojnosti teh organov, o oblikah vključevanja občanov za reševanje raznih lokalnih problemov, o njihovem mestu v novih statutih občinskih ljudskih odborov in podobno. – K. M.

ELEKTRIKA IN PITNA VODA

Pred kratkim je krajevna skupnost v Kokri obravnavala problematiko okrog dokončne napeljave trofaznega daljnovoda po dolini Zgornje Kokre, o trafo postaji v Spodnji Kokri in o napeljavi električnega voda v zgornjem delu Potoč. Za nakup potrebnega materiala bi porabili okoli 700 tisoč dinarjev. Ker električni vod delno sega tudi na območje KS Preddvor, bodo dokončno elektrifikacijo doline Kokre izvedli skupno.

Priznanje za kulturno dejavnost

DPD »Svoboda« Žirovnica s sedežem na Breznici je v soboto podala obračun dela v minuli sezoni. Polnoštevilna udeležba na občnem zboru je dokaz zanimanja za kulturno delo, ki ga odigrava v tem kraju Svoboda. V okviru društva delujejo izobraževalna, filmska, kulturno-zabavna sekcija, pevski zbor, godba na pihala, dramska sekcija, šahovski klub in ljudska knjižnica, kar dokazuje široko dejavnost podeželske Svobode. V vseh dejavnostih so dosegli lepe uspehe, zlasti pevski zbor z 11 samostojnimi koncerti in godba na pihala 8 samostojnih koncertov; oba ansambla pa sta sodelovala na vseh proslavah. Kvalitetna raven obeh ansamblov lepo napreduje po zaslugi strokovnih vodij, zlasti pa tudi po zaslugi mladega sestava tako zbora kot godbe. Prav zaradi tega so grajali razpust pevskega zbora, ker je predstavljal enega izmed najaktivnejših in najbolj obetajočih zborov v jeseniški občini, ki so ga sestavljali mladi.

Po razpravi, ki je dopolnila poročila so prejeli predlog programa za prihodnje obdobje in izvolili v nov UO najboljše kulturne delavce tega kraja.

Iz razprave o novi ustavi

Perspektive sodstva

Osnutka zvezne in republiške ustave skladno vsebujeta nekaj zanimivih in pomembnih temeljnih določil o razvoju sodstva, in to v organizacijskem in tudi v vsebinskem pogledu.

Za razumevanje posameznih določil in razmišljanja o njih v tem sestavku pa je predvsem treba vedeti, da je država organizacija politične oblasti in da se ta oblast izvršuje po treh funkcijah: zakonodajni, upravni in sodni; nadalje, da se pri nas z oblastjo nerazdružno povezuje družbeno samoupravljanje, tako da »čistih« oblastvenih organov ni več. – V osnutkih ustav (čl. 71 in 72 ZU ter čl. 2 in 23 RU) je ugotovitev, da je edini nosivec oblasti in družbenega samoupravljanja delovno ljudstvo in da občani izvršujejo oblast in upravljajo družbene zadeve neposredno ali po svojih delegatih, ki jih prosto volijo v ustrezne organe družbeno-političnih skupnosti (to je v predstavniška telesa – torej skupščine) in delovnih organizacij (to je delavske in druge svete). Nadalje ugotavljata osnutka (čl. 73 ZU in čl. 26 RU), da izvršujejo funkcije politične oblasti in družbenega samoupravljanja predstavniška telesa, torej skupščine, in njim odgovorni organi, kar pomeni, da od prej navedenih funkcij oblasti obdržijo predstavniška telesa (t. j. zvezna, republiške, avtonomnih enot, okrajne in občinske skupščine) neposredno izvajanje zakonodajne funkcije, medtem ko (po čl. 77 ZU in 26 RU) opravljajo upravno funkcijo politično-izvršilni organi in upravni organi, ki so oboji za svoje delo odgovorni pristojnim skupščinam, sodna funkcija pa je poverjena sodiščem (čl. 73 ZU in 27 RU) kot samostojnim organom družbene skupnosti in je neodvisnost sodišč še posebej poudarjena (člen 125 ZU in 215 RU).

Organizacija sodstva se po osnutkih obeh ustav (čl. 122 ZU in 210 RU) najtesneje naslanja na organizacijo družbeno-političnih skupnosti, tako da bodo izvrševala naloge pravosodja v občinah občinska sodišča, v okrajih okrajna sodišča, v republikah vrhovna sodišča republik in na ravni federacije vrhovno sodišče Jugoslavije. Sicer so možna še druga sodišča, vendar je taka temeljna organizacijska shema. – Poudarjena je povezava sodišč z ustreznimi skupščinami, kar je razumljivo, ker so skupščine tisti organi, v katerih je v celoti skoncentrirana od občanov na delegate prenesena oblast in se kaže ta povezava v dveh smereh: po eni strani (čl. 126 ZU in 217 RU) voli sodnike in sodnike porotnike skupščina ustrezne družbeno-politične skupnosti (torej sodnike in sodnike porotnike občinskih sodišč volijo občinske skupščine, okrajnih sodišč okrajne skupščine, republiških vrhovnih sodišč republiške skupščine in vrhovnega sodišča Jugoslavije zvezna skupščina), po drugi strani (čl. 124 ZU in 214 RU) pa morajo najmanj enkrat letno dajati sodišča skupščinam ustreznih družbeno-političnih skupnosti v obravnavo poročilo o stanju in o splošnih problemih pravosodja na svojem območju. Poglobljena je nadalje povezava sodišč z občani, ki je sedaj vzpostavljena s sodnjiki porotniki, z določilom (čl. 126 ZU in 217 RU), da bo z zakonom lahko uvedena volitev sodnikov posameznih sodišč neposredno po občanih. – Novost je tudi (čl. 126 ZU in 214 RU), da se sodniki volijo za omejeno, po zakonu določeno časovno razdobje, vendar pa so po preteku določenega časa, za razliko od drugih političnih funkcionarjev, lahko ponovno izvoljeni. – Kot je bilo že prej omenjeno, predvidevata osnutka ustav (čl. 122 ZU in 210 RU) možnost, da se z zakonom lahko ustanovijo še druga sodišča in njim podobne ustanove, tako: gospodarska, vojaška in druga posebna sodišča, nadalje razsodišča, arbitražni sveti, poravnalni sveti in druge oblike za reševanje medsebojnih sporov med občani, zavodi in organizacijami, kar vsekakor pomeni razširitev mreže organov sodstva in s tem izboljšanje organizacijske podlage za reševanje specifičnih družbenih nalog in problemov.

V **vsebinskem** pogledu – torej v pogledu položaja in vloge sodišč – se po osnutkih obeh ustav prav tako odpirajo nekatere važne nove perspektive. Osnutka določata (čl. 124 ZU in 214 RU), da – kakor je to že sedaj – sodišče 1.) odloča o kazenski odgovornosti, o kaznih in drugih ukrepih zoper storivce kaznivih dejanj, 2. odloča o temeljnih premoženjskih in drugih z zakonom določenih pravicah občanov, samoupravnih organizacij in družbeno-političnih skupnosti, 3. v upravnem sporu dokončno presoja zakonitost posamičnih aktov državnih organov ter delovnih in drugih organizacij – razen tega pa – kar je novo – sodišča pri svojem delu spremljajo in proučujejo družbena razmerja in pojave in dajejo predloge za preprečevanje družbeno nevarnih in škodljivih pojavov, za odpravo in zmanjšanje nepotrebnih sporov in za utrjevanje zakonitosti. Pojasnilo tega določila in prej navedene obveznosti poročanja je v ekspozeju Edvarda Kardelja, ki se glasi: **»Te nove naloge sodišč vsekakor krepijo njihovo družbeno vlogo in tudi njihovo družbeno politično odgovornost. Čeprav ostajajo sodišča neodvisna v sojenju – to načelo je s predosnutkom celo še bolj utrjeno – svoje funkcije ne smejo razumeti formalistično, ampak morajo delovati iniciativno in ustvarjalno kot sestavni del vseh socialističnih in naprednih prizadevanj naše družbe. V tem smislu so odgovorna pred družbo za to, da daje njihova praksa pozitivne rezultate za splošen položaj v družbi in da se ne zapira v svet birokratskih slepih paragrafov.«**

Ker je govora o sodstvu, ni mogoče molče preiti dejstva, da predvidevata oba osnutka ustave (čl. 231 do 239 ZU in čl. 242 do 247 RU) uvedbo ustavnega sodišča, vendar pa je takoj treba poudariti, da je ustavno sodišče organ pravosodja samo v širšem smislu, ker se njegova vloga bistveno razlikuje od vloge sodišč. Naloga sodišč je namreč uporaba zakonov in drugih ustreznih pravnih predpisov v kazenskih in civilnih zadevah ter v upravnih sporih, obratno pa so predmet presoje in odločanja ustavnega sodišča sami zakoni in drugi ustrezni predpisi. Edvard Kardelj je dal o ustavnem sodišču naslednje pojasnilo: **»Ustavno sodišče tako zvezno kakor tudi v republikah je namreč bolj del skupščinskega sistema kakor pa tradicionalna sodna ustanova. Sestavljeno je iz visoko kvalificiranih strokovnjakov in iz javnih delavcev, ki jih imenuje zvezna oziroma republiška skupščina. To je tudi razumljivo, zakaj v naših razmerah ustavno sodišče vsekakor ne more biti čisti sodni organ, ki bi samo statično, to je formalno-pravno obravnaval nekatere pojave in probleme na področju ustavne ureditve, ampak jih bo presojal po objektivni družbeni in politični vsebini procesa, iz katerih ti problemi in pojavi nastajajo. V tem smislu bo ustavno sodišče prožno dajalo tudi ustrezne politične pobude v skupščini in drugih družbenih organih, da bi preprečilo formalno-pravne konflikte, ali kadar bo menilo, da nekateri predpisi zavirajo pozitivno prakso.«**

Dr. Marjan Ogrizek

Odmevi z letne konference in postavljeni temelji

In sedaj na delo

Pred dnevi je bil drugi redni plenum ObK LMS v Tržiču. Člani plenuma so predvsem razprav-

TRŽIŠKI MOSNIK

ljali o nalogah oziroma o zaključkih, ki jih je izdelala posebna komisija na osnovi poročil in razprav z zadnje letne občinske konference mladih Tržičanov. Najpomembnejše naloge, ki se jih morajo mladi v prihodnje predvsem lotiti so: idejno-vzgojno delo, stalno izobraževanje in uveljavljanje mladinske organizacije kot samih mladincev in mladink v samoupravljanju, gospodarskih organizacij in odločanju pri delitvi ČD in OD. Glede družbene aktivnosti in kulturne dejavnosti pa so sklenili, da bodo omenjenim problemom posvetili enega izmed prihodnjih zasedanj plenuma, da bi lažje zadevo čim konkretneje analizirali in lažje sprejeli tudi potrebne zaključke.

Poleg vseh navedenih glavnih nalog so na zadnjem plenumu imenovali tudi komisije, ki bodo odgovorne za delo na posameznih pomembnih dejavnostih in za koordinacijo s posameznimi mladinskimi aktivi. Imenovali so komisijo za idejno-vzgojno in ideološko delo, komisijo za gospodarjenje in upravljanje, komisijo za društveno aktivnost, organizacijsko-kadrovsko komisijo in komisijo za tisk, ki pa se bo sestajala le po potrebi. Poleg dobro premišljenega kadrovanja in imenovanja članov novih komisij, lahko upravičeno pričakujemo, da bo dejavnost komisij tokrat povsem drugačna, kot je bila v preteklosti. Čeprav je bila letna konferenca šele pred slabim mesecem, pa že lahko ugotavljamo, da so mladi z delom zastavili mnogo bolje kot lani. Zgovoren dokaz je tridnevni seminar, ki ga bodo imeli člani ObK in vsi predsedniki in sekretarji osnovnih mladinskih organizacij od 22. do 24. novembra v Podvinu. Na seminarju se bodo mladi Tržičani predvsem seznanili s problemi gospodarjenja in vlogo mladine s posebnim poudarkom na načelih, ki jih daje osnutek nove ustave. Seminar bo tržiška mladina priredila skupno z ObSS, saj se bodo večine predavanj udeležili tudi številni predstavniki tržiških sindikatov in člani ObSS. — B. F.

Ali že veste, da ...

... bo danes zvečer v Cankarjevem domu ob 19.30 spet predaval Stane Tavčar iz Kranja. Tokrat je naslov njegovega predavanja »Z mopedom po Afriki«. Tako kot na prejšnjih predavanjih bo tudi tokrat pokazal številne zanimive barvne diapozitive. — Predavanje priredja tržiška delavska univerza.

... bo v petek gostoval v Tržiču ansambel ljubljanskega mestnega gledališča. Med Tržičani priljubljeni gledališčniki bodo tokrat uprizorili Alekseja Aramuzova dramo v treh dejanjih »Irkutske zgodbe«.

... je bila s 1. novembrom pri ObLO Tržič odprta sprejemna pisarna, v kateri stranke, ki imajo opravka na občini, lahko dobijo vse potrebne informacije. Razen tega je bila takrat odprta tudi nova strojepisnica, ki so jo na občini že dlje močno pogrešali.

Razprave o ustavi na tekočem traku

V zadnjem času v tržiški občini skoraj ne mine dan, da ne bi imeli ta ali tam predavanja ali razgovora o osnutkih nove zvezne in republiške ustave. Razgovori in predavanja so zlasti pogosti v delovnih kolektivih, prav tako pa tudi med volivci na terenu. Večina razgovorov bo v kratkem zaključena. Po gospodarskih organizacijah so imeli doslej na dnevnem redu osnutek ustave že v Runo, tovarn pil »Triglav«, med kolektivom trgovcev, gostincev in obrtnikov, v podružnici podjetja Slovenija ceste in v obratu kranjskega gozdnega gospodarstva v Tržiču. V ostalih delovnih kolektivih bodo razgovori še ta in prihodnji teden.

Brškone je bilo doslej največje zanimanje glede osnutka nove ustave pred dnevi v dvorani BPT, kjer se je zbralo nad 100 rezervnih oficirjev in podoficirjev. Razgovor je priredila občinska organizacija ZROP in za predavatelja povabila podpolkovnika Klanška iz Ljubljane. Prisotni so obravnavali izključno tisti del osnutka ustave, v katerem je govora o narodni obrambi. Po podatkih je bila to prva razprava takšne vrste v Sloveniji, ki pa je v Tržiču nadvse dobro uspela.

Podoben uspeh glede udeležbe je bilo pričakovati tudi pretekli ponedeljek, ko je imel predavanje o novi ustavi v Cankarjevem domu zvezni poslanec Franc Teler. Na žalost pa je bilo predavanje dokaj slabo obiskano, za kar sta dva objektivna vzroka: Tržičani so bili vse do 13. ure brez električnega toka in so zato menili, da predavanja sploh ne bo, razen tega pa je bil obisk manjši tudi zaradi slabih vremenskih razmer. — F.

V soboto in nedeljo krajevne konference

Povsod v našem okraju se te dni vrste letne konference krajevnih organizacij SZDL. Na območju tržiške občine bo večina podobnih konferenc prihodnjo soboto in nedeljo, torej 24. in 25. novembra. Medtem ko so imeli doslej svoj letni obračun le člani SZDL v Sebenjah, bodo imele prihodnjo soboto ob 19. uri letne konference še naslednje krajevne organizacije SZDL: Bistrica, Senično, Brezje in Lom. Isti dan se bodo zbrali na letni konferenci še Križani in Podljubeljčani, vendar pa točen čas še ni določen.

V nedeljo bosta letni konferenci v Lešah (ob 9. uri) in v Jelendolu (ob 15. uri), krajevna organizacija v Kovorju pa bo imela konferenco že v petek, 23. novembra, ob 18. uri. Po vsem tem doslej torej še ni znano, kdaj bosta imeli letni konferenci krajevni organizaciji SZDL na Ravnah in v Tržiču (mesto).

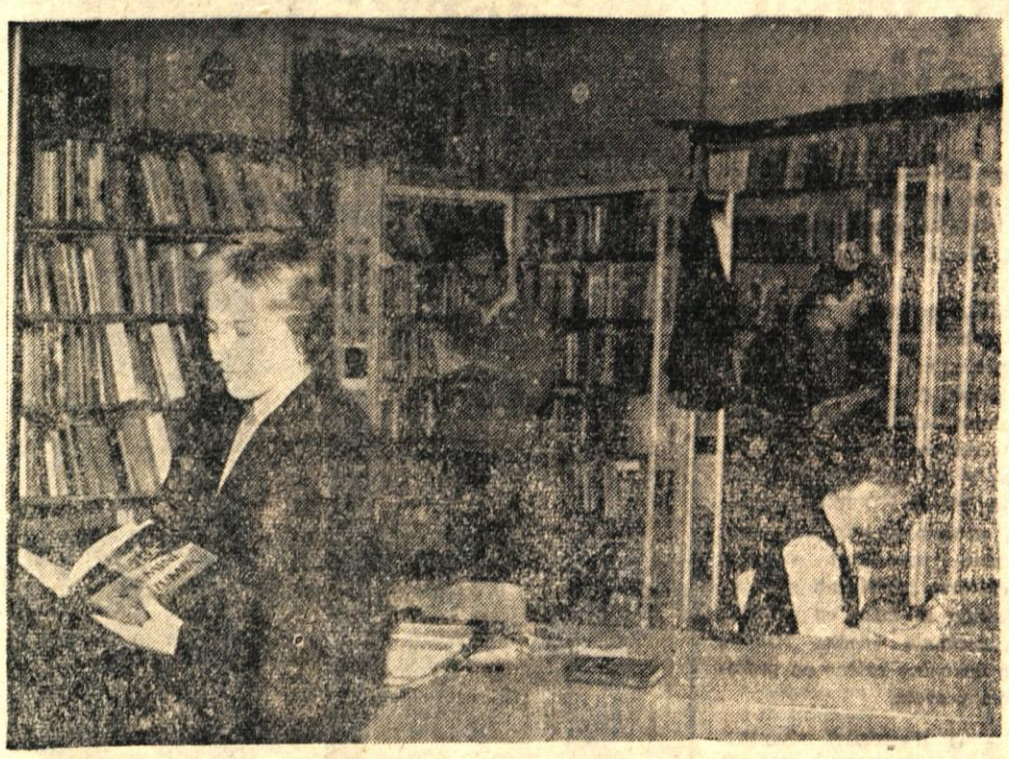

Med založenimi knjižnimi policami v jeseniški ljudski knjižnici

Za razvoj turizma niso dovolj samo turistični objekti

Kranjska gora ima naravne pogoje za uspešen razvoj turizma, toda pomanjkljive materialne osnove. Reči moramo, da je Kranjska gora z okolico izrazit zimskoturistični center, ki pa ima vse pogoje tudi za razvijanje letnega turizma. Ker sta v Kr.

JESENIŠKI KOVINAR

gori dve turistični sezoni, je omogočeno bolj ekonomično izkoriščanje razpoložljivih kapacitet. — Glede na prirodne pogoje in tradicijo pa je v Kranjski gori predvsem zanimiva zimska turistična sezona, za katero se prav v novejšem času množično zanimajo tako domači kot tuji turisti in se že dogaja, da morajo zaradi nezadostne prenočitvene zmogljivosti odklanjati številne turiste.

Ker se pogoji turizma zaradi izgradnje smučarskega centra na Vitrancu z mrežo žičnic, smučišč, z dograditvijo motela, gradnjo novega hotela izboljšujejo, je pomen Kranjske gore doma in v tujini zadnje čase zelo narastel. Nove investicije zahtevajo zagotovitev še ostalih pogojev, ki jih terja sodobni turizem. Nujno bo treba nadaljevati z gradnjo objektov, ki bodo služili za urejeno preskrbo gostov, za zabavno in kulturno življenje, za oddih in rekreacijo ter podobno. Te pomanjkljivosti so tako v poletni kot zimski sezoni skrajno aktualne in dajejo povod za vsestransko kritiko. Da bo turizem v Kr. gori dosegel inozemsko raven, bo nujno upoštevati take predloge turističnega društva. Če bodo v Kranjski gori nadaljevali z gradnjo objektov, ki bodo dopolnili že obstoječe investicije in zagotovili močnejši razvoj v tem alpskem turističnem centru, bo turizem močneje posegel v gospodarsko vlogo v občini in bo dosežen močnejši devizni priliv. — U.

LJUDSKA KNJIŽNICA DELEŽNA PREMAJHNE POZORNOSTI

Ljudska knjižnica Svobode »France Prešeren« v Žirovnici šteje 4050 knjig in spada v tretjo skupino knjižnic kranjskega okraja. Na enega prebivavca pride malo več kot ena knjiga, kar je jugoslovansko povprečje. Komaj 1000 članov knjižnice, izmed katerih pa je rednih in priložnostnih komaj ena petina, ki so prebrali v minulem letu 5.326 knjig, pa knjižnici ne dela časti. Koliko koristnega, zanimivega in poučnega lahko nudi knjiga tudi glede splošne izobrazbe, povečanja besednega zaklada in pravilnega jezika, vedo le tisti, ki jim je dobra knjiga prijateljica. Krajevne organizacije bi morale nuditi knjižnici tisto podporo, ki jo rast in krepitev izobrazbe kulturnega človeka nujno zahtevata. — U.

Delo »Pekel je vendar pekel« uspelo

Kot drugo letošnjo premiero je Čufarjevo gledališče na Jesenicah uprizorilo v soboto zvečer delo tržaškega Slovenca Josipa Tavčarja »Pekel je vendar pekel«. Delo, ki je doživelo pred tremi leti v Trstu krstno predstavo, je doseglo tudi na Jesenicah popolno priznanje. Bojan Čebulj je z zelo domiselno in razgibano režijo ter modernistično in mogoče tu in tam le ne dovolj funkcionalno sceno učinkovito podčrtal osnovni namen dela. Zelo pozitivno je vplivala izenačenost in vigranost nastopajočih, med katerimi je najbolj presenetil Franci Pogačnik. V novi luči se je predstavila Stanka Geršakova in presenetila s studiozno izdelanim likom. Ne bi bilo prav, če ne bi omenili tudi ostalih, kakor Marjanco Cebuljevo, Slavo Marušičevo in Tea Lipičerja ter Otona Gardeja, ki so moderno in zaradi tega toliko zahtevnejše delo podajali zelo tekoče in dovršeno. Režiser je imel srečno roko pri razdelitvi vlog. Občinstvo je moderno in aktualno delo lepo sprejelo. Bilo pa je opaziti, da je pričakovalo mistično ozadje in je avtorjeve misli — »Še tako visoka civilizacija in tehnika predstavlja pekel, če ji ne stoji nasproti človek kot edina in najžlahtnejša vrednost« — razumelo šele po nastopu Geršakove. Predstava je uspela in je prav, da so na Jesenicah vključili v repertoar tudi moderno in aktualno Tavčarjevo delo. — U.

Občni zbor Svobode v Zasipu

Pogoji za delo so se zboljšali

V teh dneh se v radovljiški občini vrstijo občni zbori Svobod in prosvetnih društev. V zvezi z razpravo o ustavi so na letnih skupščinah obravnavali največ vprašanja o vlogi kulturno-prosvetne dejavnosti v komuni ter o enotnem vodenju in širjenju kulture in prosvete v občini.

Letni občni zbor je imela pred kratkim tudi Svoboda iz Zasipa pri Bledu. V prostorih tamkajšnje šole so se zbrali številni prebivavci Zasipa, med drugimi pa so pozdravili zbor tudi predstavniki SZDL, Zveze borcev, Rdečega križa, občinskega sveta Svobod in gasilskega društva. O delu Svobode je poročal predsednik Jože Zupan. V živahnem razgovoru o delu in nalogah Svobode zlasti pa še o tem, so številni udeleženci razpravljali zelo tehtno in stvarno.

Zasipljani so že dve leti brez kulturnega doma in sploh brez prostorov za prireditve in sestanke. Potem ko jim je pogorel prosvetni dom, so se sestajali po privatnih hišah. Pred nedavnim pa

RADOVLJIŠKA KOMUNA

je ObLO Radovljica izročil Svobodi iz Zasipa v upravljanje šolsko poslopje, ker je bila zavoljo majhnega števila učencev tamkajšnja šola z letošnjim šolskim letom ukinjena. S tem je vsaj za silo rešeno vprašanje prostorov za družbene organizacije. S tem ukrepom so Zasipljani zadovoljni, menijo pa, da bo potrebno šolsko poslopje adaptirati tako, da bodo tamkaj res lahko uredili nekakšno središče kulturnega in političnega življenja v vasi. Za nekdanji predlog, da bi gradili večji kulturni dom, se v Zasipu ne zavzemajo več. Želijo pa manjšo dvorano za prireditve, klubski prostor, prostor za seje in občne zbore in — dovolj. Vse to pa bodo z manjšimi obnovitvenimi deli lahko uredili v sedanjem šolskem poslopju. — J. B.

Občutne vrzeli glede obrtnih uslug

Obrtna dejavnost je na območju tržiške občine že dlje v občutnem upadanju. V zadnjih treh letih je število obrtnikov padlo od 80 (1959) na 68 (1962), pričakovati pa je, da bo prihodnje leto število obrtnikov v privatnem sektorju še manjše, saj so nekateri že vložili prošnje za vrnitev obrtniškega dovoljenja. Zaradi tega se je dogodilo, da v tržiški občini nekaterih obrtnih dejavnosti sploh primanjkuje, medtem ko obstoječe zmogljivosti sploh ne zadovoljujejo potreb. Takšen pojav je tudi velik »zagovornik« močno razvitega šušmarstva, ki je v veliko škodo družbenemu gospodarstvu. Zanimivo pa je, da kljub takšnim ugotovitvam doslej o razvoju obrtništva v socialističnem sektorju skoraj ne moremo pisati. Obrt je bila prepuščena sama sebi in se ni razvijala vzporedno z ostalimi dejavnostmi. Prav zaradi tega bo v prihodnje v tržiški občini močno v ospredju razvoj obrti, ki ga je potrebno razviti predvsem v socialističnem sektorju.

Na kratkem valu

5 MILIJONOV DINARJEV ZA RAZŠIRITEV — Tovarna čipk in vezenin na Bledu je pred kratkim zaprosila ObLO Radovljico za poroštveno izjavo za najetje investicijskega kredita. — Podjetje potrebuje namreč 5 milijonov dinarjev za adaptacijo in razširitev tovarniških prostorov, sredstva pa bi lahko najelo pri zavodu za zaposlovanje delavcev LRS. Ker je svet za družbeni plan in finance željo omenjenega podjetja že sprejel, lahko pričakujemo, da bo tudi na prvi seji ObLO dal potrebno poroštveno izjavo.

PRIZADEVNI BOHINJCI — Sankanje je že od nekdaj v bohinjskem kotu nadvse priljubljen šport. Znano je, da Bohinjci vsako zimo prirejajo tudi več sankaških tekmovanj, čeprav doslej za takšne prireditve niso imeli primerne oziroma predpisane tekmovalne proge. Že letošnjo zimo pa bo položaj povsem drugačen. V Bohinjski Bistrici je že v gradnji prava tekmovalna sankaška proga, ki jo gradijo z velikim prizadevanjem in kar z največjo naglico.

ZA VARNEJŠE DELO

V jeseniški Železarni so avtorji tehničnih izboljšav zelo prizadevni. Med racionalizatorja sta se to pot uvrstila Martin Žvab in Justin Taler. Izdelala sta predlog varnostne naprave za sack škarje v valjarni na Javorniku. Po mnenju strokovnjakov deluje naprava brezhibno in zagotavlja popolno varnost ter boljše delovne pogoje na delovnem mestu, kjer se je pripetilo že več nesreč. To je prva tehnična izboljšava v valjarni, ki ne izboljšuje kvaliteto, pač pa garantira varnejše delo. — P.

NESREČE

ZARADI SNEGA HUJSI KARAMBOL

Na cesti I. reda Ljubljana — Jesenice, med vasema Meja in Jezera je bila preteklo nedeljo ob 13. uri hujša prometna nesreča. Ivan Šinkovec iz Jelendola pri Tržiču se je peljal z osebnim avtomobilom KR 18 - 09 proti Kranju. Vozil je za osebnim avtomobilom LJ 145 - 22, ki pa je na zasneženi in spolzki cesti nenadoma ustavil. Zaradi nevarnosti, da bi zadel v vozilo, se je Šinkovec umaknil na sredo ceste, v tistem trenutku pa je pripeljal nasproti osebni avtomobil LJ 112 - 17, ki ga je upravljal Bogdan Šimić. Karambol je bil neizbežen in vozili KR 18 - 09 ter LJ 112 - 17 sta močno trčili, zaradi česar je škoda na obeh vozilih ocenjena na 330.000 dinarjev. K sreči ni bilo telesnih poškodb. Zanimivo pa je in vsega obsojanja vredno postopanje voznika vozila LJ 145 - 22 (ki ga lahko imamo za povzročitelja nesreče, saj je takoj po karambolu pobegnil).

DREZINA V TOVORNI VLAK

V ponedeljek popoldne se je dogodila pri Žirovnici železniška prometna nesreča. V smeri proti Žirovnici je peljal tovorni vlak s številko 969. Takoj za njim je peljala drezina (tirnično vozilo), ki jo je upravljal Ernest Malovaršič. Ker je drezina vozila preblizu tovornjaku, je prišlo do trčenja, ko je vlak zmanjšal hitrost. Pri karambolu je dobil lažje poškodbe Franc Peternelj z Jesenic, medtem ko je škoda na drezini ocenjena na 80.000 dinarjev.

TRČENJE NA POLEDENELEM OVINKU

Pretekla nedelja je bila zaradi snega v znamenju nesreč. Zaradi spolzke ceste so bili karamboli dokaj številni. Poledenela cesta na ostrem ovinku v Ratečah je tudi povzročila, da sta trčila z osebnim avtomobilom Herbert Borovak iz Zah. Nemčije in Andrej Peschnik iz Avstrije, ko sta se srečala. Medtem ko ni bilo telesnih poškodb, je škoda na vozilih ocenjena na 300.000 dinarjev. — **Kljub karambolu sta bili vozili sposobni za nadaljnjo vožnjo.**

PRI SREČANJU V OBCESTNI JAREK

Tudi ta nesreča je bila preteklo nedeljo, in sicer ob 14.10 na cesti II. reda pri vasi Nomenj v Bohinju. Na blagem ovinku je tovornjak KR 48-58, ki ga je upravljal Viktor Škantar iz Ribčevega laza, pri srečanju oplazil os. avtomobil LJ 11-11, ki ga je upravljal inž. Mario Jež. Zaradi tega je osebni avtomobil obtičal v cestnem jarku. Medtem ko je škoda na tovornjaku skoraj neznatna (5000 din), pa je škoda na osebnem avtomobilu ocenjena na 150 tisoč dinarjev.

TRČENJE V PODKORENU

Zaradi slabe in zasnežene ceste je prišlo preteklo nedeljo ob 14.30 do trčenja tudi na cesti I. reda med Podkorenom in Podkorenskim sedlom. Z osebnimi vozili sta trčila avstrijska državljana Jakob Küss in Josef Muesger. Škoda na obeh vozilih, ki nista bili sposobni za nadaljnjo vožnjo, znaša 400.000 dinarjev, razen tega pa je bila hujše poškodovana Hilda Robič iz Celovca (zlom desne roke).

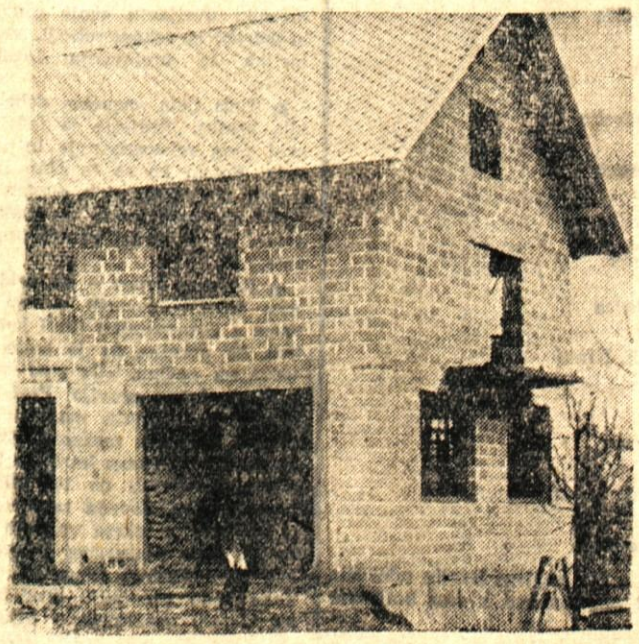

Za delo AMD Podnart se obetajo boljši časi. Kako tudi ne? Društvo ima svoj novi dom že pod streho

VEČ MLADINE V KULTURNO-PROSVETNA DRUŠTVA

Prihodnjo nedeljo, 25. novembra, bo na Jesenicah občinska mladinska konferenca. Komisije občinskega komiteja LMS pripravljajo gradivo za poročilo, ki bo obsegalo socialno problematiko mladine v občini, šolsko problematiko, družbeno delo mladine v prostem času in analizo o delovanju mladine v kulturno-prosvetnih društvih. Ker je mladino težko pritegniti v društva, bo dala konferenca temu poseben pomen in pričakujejo, da bo tudi prispevala k številnejšemu vključevanju mladine v Svobode in ostala kulturno-prosvetna društva. Mladinski komite bo prav zato v prihodnje tesneje sodeloval z društvi in usmerjal mladino v kulturno-prosvetno dejavnost. Prav gotovo pa bi bilo tudi priporočljivo, da bi dala letošnja jeseniška mladinska konferenca pobudo za organiziranje mladinskega pevskega zbora na Jesenicah, takršen je že obstajal po osvoboditvi.

Iz obeh dolin

● **KOLEKTIVNA DARILA** — Na minulem posvetovanju o letošnjem praznovanju »dedka Mraza« v škofjeloški komuni, ki ga je sklical ObO SZDL, so izvolili pripravljalni odbor. Izkristaliziralo se je mnenje, naj bi bila letos kolektivna darila. Predviden je sprevod »dedka Mraza« zlasti v oddaljene hribovske vasi, ki naj bi šel iz bližnjih centrov. Vse šole in KO SZDL pa naj bi samostojno prirejali raznovrstne prireditve: čajanke, predstave pravljičnih iger itd. Kakšno in kako bo potekalo praznovanje »dedka Mraza«, bo dokončno rešeno na petkovem posvetu.

● **O RAZVOJU KMETIJSTVA** — Preteklo soboto sta bili letni konferenci KO SZDL Sv. Duh in Virmaše. Razprava je tekla predvsem o kmetijski kooperaciji, razvoju kmetijstva na vasi oziroma njegovi perspektivi na Sorškem polju in pa o občinskih dokladah.

● **KOLEKTIVI O USTAVI** Po razpravah o novi ustavi FSRJ in SRS v političnih aktivih v škofjeloški občini, so se v teh dneh začela predavanja po delovnih kolektivih in ustanovah, ki jih prireja ObSS. Nato pa bodo razprave o novi zvezni in republiški ustavi prešle v širino, zakaj razpravljati bodo začeli po obratih posameznih gospodarskih organizacij. Vzporedno s tem pa se bodo začele razprave tudi na področju KO SZDL, ki jih bo organiziral ObO SZDL.

● **»INVALID«** — S tem naslovom bo v prihodnje posloval zavod za zaposlovanje invalidnih in drugih oseb Škofja Loka. Preimenovanje je v skladu s pravilnikom o invalidskih delavnicah za poklicno rehabilitacijo in zaposlitev invalidov, kar so potrdili tudi odborniki ObLO Škofja Loka na zadnji seji.

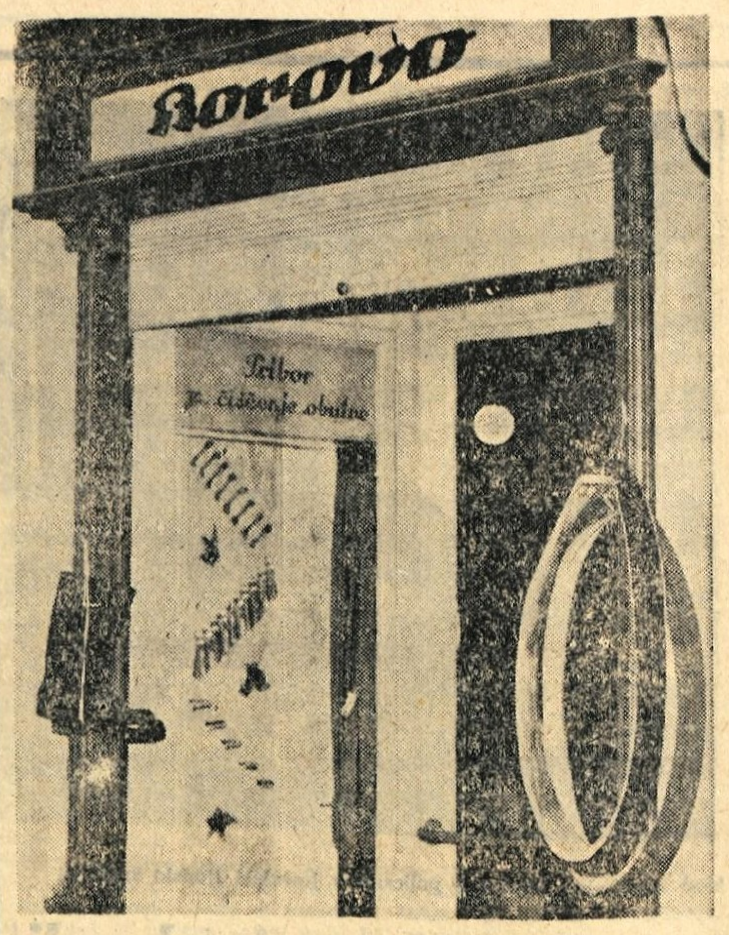

V škofjeloški poslovalnici »Borovo« so si omislili propagiranje artiklov takole, kot vidite na sliki. Pravijo, da se ta način obnese (!). Vprašamo pa se lahko: ali je to korak naprej ali nazaj. Še prej pa se spomnimo, koliko je bilo že govora o sodobni in estetski zunanji podobi naših trgovin, koliko priznanj so bili deležni aranžerji itd. Sicer pa prepuščamo oceno bravcu.

Prva letošnja premiera v Železnikih

Minulo nedeljo je igravska skupina DPD Svoboda Železniki uprizorila Finžgarjevo ljudsko igro »Naša kri«; za to delo so se odločili zato, ker že precej let ni bilo ničesar Finžgarjevega na odru v Železnikih, obenem pa so hoteli počastiti njegov spomin.

Občinstvo je dvakrat napolnilo dvorano, večkrat nagradilo igravce z aplavzom zaradi dobre igre, in to kar na odprti sceni.

V razgovoru z režiserjem tov. Matevžem Šmidom smo zvedeli za načrte igravske sekcije. Za 29. november bo v Železnikih proslava, in sicer na temo »Trnjeva pot slovenskega ljudstva«. Pri uprizoritvi bodo sodelovali igravci iz Češnjice, Dražgoš, Selc in iz Železnikov. Predstavili nam bodo obdobja slovenske zgodovine — kmečke upore, francosko okupacijo, avstrijsko okupacijo, dobo stare Jugoslavije, NOB in ustanovitev nove Jugoslavije na zasedanju AVNOJ 29. XI. 1943 in končno osvoboditev 1. 1945. To je prav zanimiva pobuda, saj kaj podobnega v Železnikih še ni bilo.

Za občinski praznik v januarju prihodnjega leta pa bodo uprizorili »Vohunko«.

Pred kratkim smo pisali o sklepih občnega zbora DPD Svoboda Železniki, danes pa objavljamo že prvi rezultat. Upamo, da se bodo tudi druge sekcije tako lotile dela, kot je to storila dramska sekcija.

T. Mohorič

S plenuma ObSS in ObK ZK Škofja Loka

Kritična ocena in perspektive gostinstva in turizma

Zaključke plodne razprave bo izdelala komisija — Mali obrati — Pri načrtih je treba upoštevati, koliko je sredstev

Škofja Loka, 20. novembra — Včeraj je bil v prostorih »Svobode« razširjeni plenum občinskega sindikalnega sveta in občinskega komiteja ZK, ki je bil sklican z namenom, da bi razpravljali o sedanjih problemih v gostinstvu in turizmu in da bi nakazali smernice za delo v prihodnje. Razen gostinskih in turističnih delavcev so se plenuma udeležili številni predstavniki družbeno-političnih organizacij.

Na plenumu sta bila prebrana dva izčrpna referata. Prvega — o problematiki gostinstva in turizma v občini — je podal tajnik ObSS Vinko Pintar; drugega — o razmerah turizma — pa predsednik TD Škofja Loka Vladimir Žužek. Oba referata, ki kritično ocenjujeta sedanje stanje v gostinstvu in turizmu in zajemata predloge za zboljšanje le-tega, je v neki meri dopolnila razprava. V sami razpravi, v kateri je sodelovalo kar lepo število diskutantov, se je pojavilo toliko mnenj in predlogov, da je bilo potrebno sestaviti komisijo, ki bo na podlagi zapisnika naredila zaključke.

LOŠKI DELAVEC

Ne bi se spuščali v podrobno obravnavanje referatov, zakaj to bi bilo preobsežno. Povzeli bi samo nekaj misli iz prvega, iz poglavja, ki kritično ocenjuje sedanje stanje: »Kdo je kriv, da gospodarska panoga — gostinstvo v naši občini predstavlja samo 1,30 odstotka bruto produkta? Vsi skupaj. Ali je bil res najpravilnejši ukrep, da se privatni gostinski obrati zapro prav sredi turistične sezone, ne da bi se poprej zagotovilo ustrezno nadomestilo v družbenem sektorju?« In potem še, zakaj je gostinstvo pri investicijah tako slabo zastopano itd. In prav v tej smeri je nekaj časa tekla tudi razprava, v kateri so bila izražena deljena mnenja, vendar je v njej izzvenelo, da ni treba zvoniti po toči, temveč je potrebno čimprej rešiti »gostinsko krizo« in razvijati obstoječe obrate. V zvezi z lastništvom gostinskih obratov so poudarjali, naj bi bilo to le družbeno, v tistih krajih pa, kjer ni druge rešitve, naj bi bili mali gostinski obrati v socialističnem zakupu. Le-ta pa bi moral temeljiti na določenih in trdnih garancijah in seveda z obveznostjo plačevanja osnovnih družbenih dajatev. Rešitev »gostinske krize« v škofjeloški občini je v ureditvi malih gostinskih obratov — gostilnic, ki ne bodo terjali večjih investicij. Pri vsem tem je treba prej vedeti, če bo investicija smotrno vložena in če bo ekonomsko upravičena in seveda tudi, koliko je na razpolago sredstev, sicer so vsi načrti zaman. — Stane Škrabar

NEKAJ PODATKOV O NOVI STOLPNICI V KRANJU

Da bo radovednežem zadoščeno . . .

Stolpnico so pričeli graditi 1961. leta. Dela so izredno hitro napredovala in s pričetkom letošnjega leta je bilo že dograjeno prvo nadstropje. Mimoidoči so postajali in se spraševali: Le koliko nadstropij bo imel? Nekateri so trdili 15, drugi zopet 20 itd. Toda nebotičnik je rastel in »firbci« so lahko šteli: štiri, sedem, trinajst... Dočakali so sedemnajst nadstropij. S tem, da je »nebotičnik prenehal rasti«, pa zanimanje Kranjčanov zanj ni niti najmanj upadlo. Zdaj, ko je že nekaj časa »pod streho«, še vedno nekateri spodaj postajajo in sprašujejo o njegovi višini, materialu in denarju, ki je bil vložen, in podobno.

Z naslednjimi vrsticami pa bi radi ustregli prav tem.

Projektant stolpnice je ing. arh. Marjan Šorli, statika pa sta bila ing. Bedene in ing. Rajič. Visoka je 52 m, temelji pa so 9 m pod zemljo. Ima 224 glavnih prostorov s preko 280 okni. Debelina zunanjih sten je 23 in 25 cm.

Za gradnjo stolpnice so porabili 160 ton železa, 210 m³ zidakov, 2600 ton betona. Fasada stolpnice bo iz aluminija, zanjo bodo porabili okrog 4000 kvadratnih metrov materiala.

Stolpnica bo imela dve dvigali in vodno črpavko, ki bo potiskala vodo tudi v višja nadstropja, razen tega pa bo imela lastno transformatorsko postajo in skupno TV ter UKV anteno.

In še ena zanimivost. Vsa dela so opravili s pomočjo posebnega, plezalnega žerjava z ročico 18 m in nosilnostjo 1000 kilogramov. Napravo so si priredili v podjetju sami.

Marsikoga zanimajo tudi investicije. Le-tem postrežemo lahko samo z dvema podatkoma: predračunska vsota znaša 272 milijonov, do sedaj pa so jih porabili okrog 150. — T. P.

Na dnevnem redu dva pomembna odloka

Svet za zdravstvo ObLO Kranj je na svoji zadnji seji obravnaval higiensko zaščito voda in odlok o priznavanju olajšav samoplačnikov pri plačevanju zdravstvenih storitev. Sklenili so, da osnutke obeh odlokov pregleda še pravna služba, nato pa jih bodo predložili ObLO.

KRANJSKI GLAS

Razpravljali so tudi o realizaciji družbenega plana za letošnje leto v zdravstvenem varstvu. Ugotovili so, da so bile vse glavne smernice plana realizirane oz. se razvijajo tako, kot je bilo nakazano. Prav tako so ugotovili, da preventivno zdravstveno zavarovanje ni bilo organizirano v tistih gospodarskih organizacijah, ki nimajo lastnih zdravstvenih ambulant.

Zaradi pomanjkanja sredstev so za letošnje leto nekatere gradnje izpadle, tako zobna ambulanta in tehnika v Cerkljah, šolska zobna ambulanta na šoli »Staneta Žagar« in lekarniška postaja v Stražišču. Sklenili so, da je treba vse to vnesti v družbeni plan za prihodnje leto. — Č.

KRAJEVNE ORGANIZACIJE SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI VABIJO VSE SVOJE ČLANE, DA SE UDELEŽIJO REDNIH LETNIH KONFERENC SOCIALISTIČNE ZVEZE, KI SO V NASLEDNJIH DNEH PO VSEH PODROČJIH KRAJEVNIH ORGANIZACIJ SZDL KRANJSKE OBČINE. KONFERENCE KO SZDL SO V NASLEDNJIH DNEH:

SREDA — 21. 11. 1962
OREHEK
ob 18. uri v mladinski sobi na Orehku
ZALOG
ob 19. uri v zadružnem domu Zalog

ČETRTEK — 22. 11. 1962
DUPLJE
ob 18.30 v gasilskem domu Duplje
VOKLO
ob 18. uri v osnovni šoli Voklo

PETEK — 23. 11. 1962
BITNJE
ob 19. uri v gasilskem domu Bitnje
BRITOF
ob 18. uri v gasilskem domu Britof
HUJE — PLANINA — ČIRČE
ob 19. uri v šoli »Staneta Žagarja«, Planina
PREDDVOR
ob 19. uri v prosvetnem domu Preddvor
ŠENČUR
ob 19. uri v domu SVOBODE Šenčur
ŽABNICA
ob 19. uri v klubu SZDL pri Kozincu

SOBOTA — 24. 11. 1962
JEZERSKO
ob 19. uri v Korotanu na Zg. Jezerskem
ŠENTURŠKA GORA
ob 19. uri v osnovni šoli Šenturška gora

NEDELJA — 25. 11. 1962
BESNICA
ob 7.30 v zadružnem domu Zg. Besnica
GORIČE
ob 10. uri v osnovni šoli Goriče
MAVČIČE
ob 9. uri v zadružnem domu Mavčiče
PODBLICA
ob 14. uri v osnovni šoli Podblica
PREDOSLJE
ob 8. uri v prosvetnem domu Predoslje
VELESOVO
ob 9. uri v zadružnem domu Velesovo

PONEDELJEK — 26. 11. 1962
GOLNIK
ob 19.30 v domu kulture na Golniku
KOKRICA
ob 18. uri v zadružnem domu Kokrica
KRANJ - CENTER
ob 19. uri v dvorani okr. ljud. odb. Kranj

TOREK — 27. 11. 1962
GORENJA SAVA
ob 19. uri v restavraciji Iskra, Kranj
ZLATO POLJE
ob 19. uri v dijaškem domu Kranj
STRAŽIŠČE
ob 19. uri v domu SVOBODA, Stražišče

Prosimo vas, da se konferenc SZDL v čim večjem številu udeležite in s svojim prispevkom v razpravi pripomorete k čim boljšemu uspehu konference!

Iz naših delovnih kolektivov

Če nas je več, je laže - pravijo v kranjskem podjetju „Živila“

● Poldrugo leto je že tega, kar je centralni delavski svet trgovskega podjetja Živila v Kranju imel nekaj živahnih sej. Razprave so bile ostre, besede zbrane in odločne.

● Podjetje so tedaj ustanovili oziroma ga organizirali v širšem obsegu. Šest podjetij živilske stroke se je združilo. Sedeminštirideset prodajaln — od Jezerskega pa do Besnice in Žabnice — je zbralo enotno vodstvo. In takoj ob tem so se pokazale prej neznane težave. Bojazen vsake prodajalne, vsake enote in vsakega člana kolektiva je prišla v ospredje že pri prvih skupnih pogovorih. Vsakdo se je bal za svojo »samostojnost«, bal se je, da mu bodo drugi »merili dohodek« in podobno. Vendar te stvari še niso prišle tako močno na površje. Mnogo močneje so hoteli posamezniki uveljaviti svoje pravice in potrebe po rekonstrukciji, adaptacijah in urejevanju lokalov sploh.

● Toda tista »napeta« doba je bila kratka. Podjetje je izdelalo svoj plan rekonstrukcije in razvoja. Potem ko so ta plan pretresali po ekonomskih enotah in nato na centralnem delavskem svetu, so se stvari počasi urejevale.

● Ko smo danes — po poldrugem letu — govorili o tem in onem s posameznimi člani kolektiva, že pravijo, da je bolje po sedanjem načinu. »Če smo močnejši, je laže,« pravijo. Prej nobena izmed tolikih majhnih trgovinic ni imela možnosti, da bi najela kredit. Danes imajo že kreditne sposobnosti do 200 milijonov dinarjev. Seveda razporejajo ta sredstva v takem vrstnem redu, da bodo postopoma po potrebah in možnostih preuredili vse. Tako bodo preuredili prodajalno na Hujah, sodelujejo z Mlekarno in Klavnico Kranj pri gradnji trgovske hiše na Zlatem polju, razširjajo trgovino v Stražišču itd. Prav tako so se odločili, da bodo dali 15 do 16 milijonov dinarjev za ureditev samopostrežne trgovine v starem delu Kranja, ki naj bi bila razen »Potrošnika« na Koroški cesti in trgovine »Pri mostu« že tretja samopostrežna trgovina te vrste v Kranju. Hkrati so si s 6 milijoni dinarjev zagotovili prostore za upravo v nebotičniku, ki je v gradnji. V načrtu je preureditev trgovskega lokala na Kokrici, v Preddvoru, na Jezerskem, v Voklem, Trbojah, Dupljah itd.

● Prav tako so po združitvi znatno povečali [illegible]net in ob tem tudi delno osebn[illegible] dohodke. Tako so dosegli v letošnjih prvih devetih mesecih že povprečje okroglo 27.000 dinarjev, kar je znatno bolje, kot je bilo prej. Toda centralni delavski svet je ob tem tudi sprejel sklep, da morajo od čistega dohodka izločiti 19 odstotkov v grosističnem in 23.6 odstotka v detajlističnem poslovanju za sklade. Tudi tega ni bilo prej in v večini primerov niso podjetja imela nobenih skladov. A prav to sedaj zagotavlja podjetju ustrezne perspektive.

● Ena izmed težav tega velikega združenega podjetja pa še vendar ni rešena — to je oblika notranje organizacije. Samoupravni sistem se je uveljavil. V podjetju sta dve ekonomski enoti s samoupravnimi organi: grosistična služba s skladiščem itd. in celotna prodajna mreža. Zadnja pa ima še toliko obračunskih enot, kolikor je prodajaln, tako da pride povprečno na vsake tri delavce ena obračunska enota.

● Vse bolj pa se ukvarjajo s tem, kako naj v takem kolektivu omogočijo delo sindikalni in mladinski organizaciji, kako naj bi se prilagojevala organizacija ZK in kako naj bi sploh prihajala do veljave družabnost. To še posebno spričo tega, ker se je v zadnjem času povečal teritorialni obseg kolektiva do Škofje Loke, kjer so prevzeli in preuredili nekdanjo trgovino »Pri Ziherlu«, predvidena pa je tudi priključitev trgovine »Škrlatica« v Kranjski gori k temu podjetju. Na tako velikem področju je enotna organizacija neelastična. Pred dnevi so na primer imeli v Kranju razpravo o ustavi, toda prišli so lahko samo nekateri. Zato bodo to razpravo nadaljevali po področjih, da bi tako omogočili udeležbo večjemu številu članov kolektiva.

● Organizacija družbenega in političnega življenja v kolektivu je otežkočena prav zaradi oddaljenosti delovnih mest. Hkrati pa tudi delovni čas — dopoldne in popoldne onemogoča dejavnost organizacij v kolektivu. V tem primeru lastne izkušnje še niso jasneje izoblikovale najprimernejše ureditve. — K. M.

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Dobro ohranjeno kuhinj. **kredenco in posteljo prodam.** – Pižorn, Preddvor 35 4632

Prodam debelega prašiča. - Suha 33, Kranj 4703

Prodam 1 leto starega plemenskega bika. – Podbrezje 71 4704

Prodam plemenskega vola, telico in posnemalnik. – Valentin Černilec, Loka 22, Križe 4705

Prodam 8 po 10 tednov starih prašičkov. – Alojz Markelj, Podbrezje 101, Duplje 4706

Prodam prašiča za zakol. – Poženk 25, Cerklje 4707

Prodam 10 tednov brejo svinjo in tesan gradbeni les. – Andrej Pičman, Britof 70 4708

Ugodno prodam 80-litrski ležeč bojler »Tiki« z garancijo. – Naslov v oglasnem oddelku 4709

Prodam kobilo – staro 7 let. – Jožef Rajgelj, Kranj, Zasavska 43 4710

Prodam 8 po 6 tednov starih prašičkov. – Poženk 3, Cerklje 4711

Prodam kravo, ki bo kmalu teletila. – Ilovka 1 4712

Prodam 7 mesecev brejo kravo, dobro mlekarico, ki bo tretjič teletila. – Ljubno 21 4713

Komisijska trgovina v Kranju prodaja pipe za vinotoč - »Bondavalitove« 4714

kupim

Kupim moped. – Oddati ponudbe pod »Moped« 4715

Kupim 100 do 200-litrski sod. Anton Rjavec, Okrajno sodišče, Kranj 4716

ostalo

Obveščamo cenjene stranke, da je prispela nova pošiljka kavčev in raznega drugega pohištva. Nudimo vam po konkurenčnih cenah. – Se priporoča »ŠIPAD« Kranj 4717

Začasno zaposlimo za sezono 5 do 6 mesecev **kvalificiranega električarja,** ki bi odgovarjal za centralno kurjavo na mazut v domu na Krvavcu. Lahko je tudi upokojenec. – Planinsko društvo Kranj 4718

Fant, star 28 let, želi spoznati dekle od 24 do 27 let starosti. – Oddati ponudbe pod »Pošten« 4719

Oddam sobo 2 inteligentnima moškima. – Naslov v oglasnem oddelku 4720

AMD – sekcija Žabnica pričenja tečaj za šoferje amaterje A in B kategorije dne 21. nov. 1962 v osnovni šoli Žabnica 4721

Vseljivo dvosobno stanovanje z nekaj zemlje v Rakovici **prodam.** – Kavčič, Zasavska 26, Orehek, Kranj 4722

Oddam opremljeno sobo z 2 posteljama. – Naslov v oglasnem oddelku 4723

Na ekonomski fakulteti je diplomirala Zdenka Hobič. Iskreno čestitajo vsi njeni 4724

Takoj oddam opremljeno sončno sobo s posebnim vhodom za posojilo od sto do dvesto tisoč dinarjev Ostalo po dogovoru. – Naslov v oglasnem oddelku 4725

Mlad črn pes se je zatekel. – Dobite ga v Prešernovi 15/II, Kranj 4726

objave

DELIKATESA KRANJ JAVLJA

1. Trgovina Delikatesa Kranj bo za praznike 29. november odprta vse dni od 6.–21. ure.

Se priporoča kolektiv trgovine Delikatesa Kranj.

2. Prvovrstni domači keksi vedno na zalogi v trgovini Delikatesa.

3. Za dobro domačo zabavo – dobro vino preko ulice,
belo namizno l 220 din,
rdeče namizno l 240 din.
Trgovina Delikatesa Kranj.

4. Vsak dan sveže pražena kava v trgovini Delikatesa Kranj.

V osmrtnici za Ivanom Destovnikom je bila pomota v imenu Mirko z družino in ne Marko.

Časopisno podjetje »GORENJSKI TISK«, Kranj – **prodaja** odvečno opremo iz foto oddelka. Ogled vsak dan od 8. do 12. ure.

Stanovanjska skupnost »Huje - Planina - Čirče« išče sodelavce za delo v obrtnem servisu, in sicer:

KVALIFICIRANEGA ELEKTRIČARJA,
KVALIF. VODOVODNEGA INSTALATERJA in
KVALIFICIRANEGA KLEPARJA.

Prednost imajo osebe z odsluženim kadrovskim rokom v JLA. Prejemki po pravilniku o osebnih dohodkih. Pismene vloge je dostaviti na naslov skupnosti, Cesta 1. maja 5, Kranj, do 26. novembra 1962.

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN ODPOVEDOVANJE DELOVNIH RAZMERIJ PRI PODJETJU

ELEKTRO-KRANJ

razpisuje prosto delovno mesto

obratnega skladiščnika

za obrat Kranj

Pogoj: elektromonter z večletno prakso v skladiščni službi ali trgovski pomočnik kovinske ali elektro stroke. — Prijave sprejemamo do 25. t. m.

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

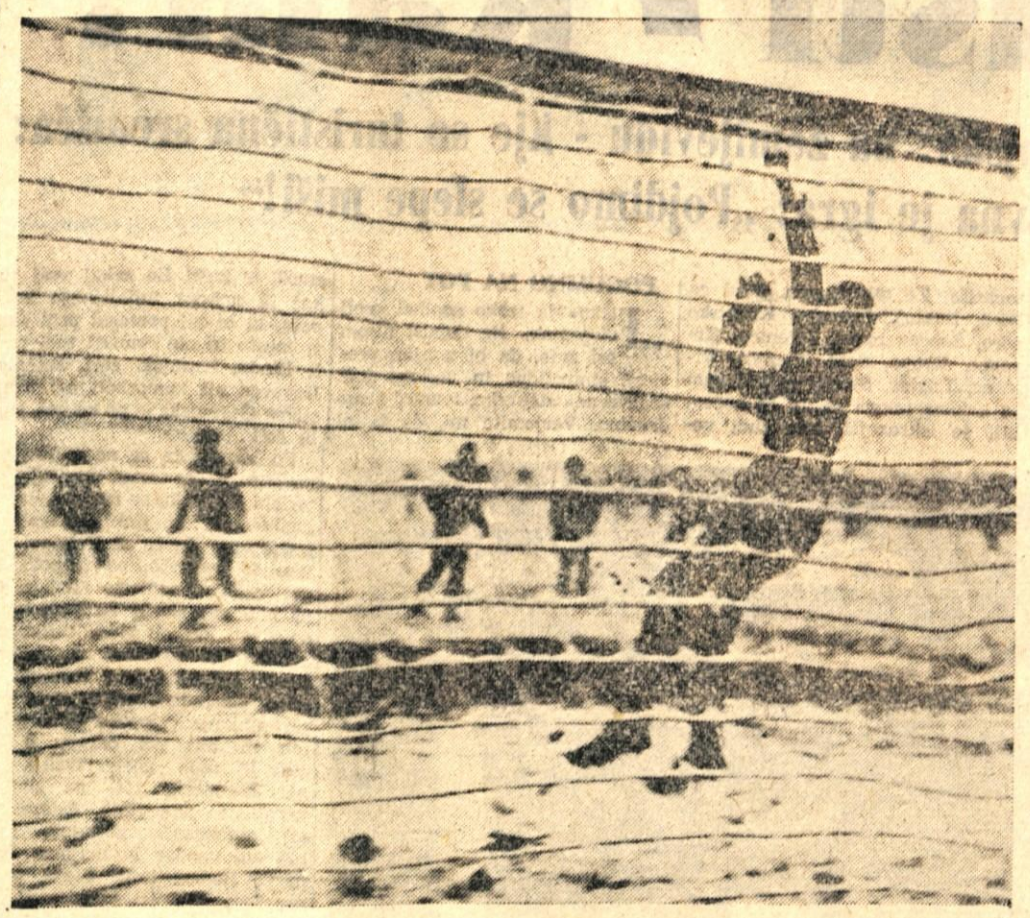

Zadnjo nogometno nedeljo v letošnjem letu je pokvaril sneg. Kljub temu pa so bili Kranjčani z zmago svojega Triglava nad ljubljansko Svobodo zadovoljni, zlasti še, ker je kranjska enajstorica s precejšnjim naskokom osvojila naslov republiškega jesenskega prvaka

Kranjski judoisti v slovenski reprezentanci

V Celju je bilo minulo nedeljo tekmovanje mestnih reprezentanc v judo za memorial inž. Iva Reye. Udeležilo se ga je 6 najmočnejših jugoslovanskih ekip: iz Beograda, Novega Sada, Maribora, Celja, Ljubljane in Kranja. Lanskoletni zmagovavec Zagreb se tekmovanja ni udeležil. Vse borbe so bile enakovredne in v hudi konkurenci so Beograjčani osvojili pokal. Kranjski judoisti bi z malo več sreče lahko dosegli višjo uvrstitev. Ostali pa so le v senci lanskoletnega uspeha, ko so osvojili odlično drugo mesto. V borbi z Mariborom je Kranjčanom manjkala le ena točka in bi z nekaj več sreče pri žrebu lahko zmagali. Najboljša kranjska judoista sta bila: STARE, ki je premagal Štajmeca in KUČIN, ki je z lepim »uchi mato« metom premagal Divjaka. Dolgoletni prvak »Ljubljana« je oslabljena proti zmagovalcu dosegla z »lahkaši« neodločen rezultat, toda zmago je po akcijah odločil prvak Stojaković v borbi kapitenov. V finalu sta se srečala »Beograd« : »Maribor« 7:0, s čimer so Beograjčani osvojili pokal.

Po končanem turnirju je bilo izbirno tekmovanje za sestavo slovenske reprezentance, ki bo zastopala barve Slovenije na pokalnem tekmovanju republik dne 29. novembra v Novem Sadu. – Kranjčan KUČINA je v finalu premagal Ljubljančana Jakhela. V slovenski reprezentanci pa so od petih tekmovavcev kar trije kranjski judoisti: STARE, BAVEC in KUČINA. – Pavčič

V soboto otvoritev hokejske sezone na Jesenicah

Jesenice, 20. novembra – Naš državni prvak v hokeju na ledu, ki je moral zaradi obnavljanja domačega drsališča na trening v ČSSR, se je včeraj vrnil na Jesenice. Razen treninga je s češkoslovaškimi prvoligaškimi moštvi odigral pet tekem. Na povratku so Jeseničani v soboto igrali na Dunaju, v nedeljo pa v Celovcu. V soboto, 24. t. m. zvečer bo otvoritev hokejske sezone na Jesenicah. Kot prva tekma je napovedano srečanje z novimi prvoligaši iz Kranjske gore, v nedeljo pa se bodo pomerili z avstrijskimi hokejisti iz Kitzbühla.

Ker je pričetek letošnje hokejske sezone na Jesenicah zapoznel kar za mesec dni, vlada za prve tekme tem večje zanimanje. Obnovljeno drsališče in vigrano domače moštvo zagotavljata nadvse zanimivo hokejsko sezono. – P. Ulaga

ZANIMIVO PREDAVANJE

Planinsko društvo v Kranju bo zopet pričelo z rednimi predavanji. Prvo predavanje iz te serije bo že v četrtek v zgornji dvorani OLO. Predaval bo ing. Marjan Cigler o borbi drevesa z gorsko naravo. Predavatelj bo prikazal najvažnejše faktorje, ki vplivajo na razvoj drevja in gozdov v našem alpskem območju. Obravnaval bo tudi formiranje gozdne meje, glavne gozdne tipe in nekatere floristične elemente. Predavanje bo spremljalo 250 barvnih diapozitivov. Omenimo naj, da je predavatelj znan gozdni strokovnjak, ki je prepotoval mnoge gozdove in pragozdove na našem kontinentu. – J. S.

Še vedno na mrtvi točki

V soboto popoldne je bil v Kranju plenum okrajnega strelskega odbora Kranj, na katerem so obravnavali delo in problematiko občinskih strelskih odborov, analizirali so tekmovanja, ki so bila izvedena v letošnjem letu, in obravnavali naloge, ki so pred strelsko organizacijo v letošnji zimski sezoni.

Ugotovili so, da so se občinski strelski odbori na Jesenicah, v Kranju in v Tržiču dokaj dobro uveljavili. Težave imata le občinska strelska odbora v Radovljici in v Škofji Loki, ki pa delata pod nemogočimi pogoji.

Kljub vsemu doseženi rezultati niso bili najboljši. Temu pa niso krivi strelci, pač pa pogoji, v katerih strelci tekmujejo. Edino primerno strelišče je na Jesenicah in še to je bilo letos neuporabno. Zato so bila vsa okrajna prvenstva na provizoričnih streliščih po vsej Gorenjski. Spričo tega je problem osrednjega strelišča v Kranju vedno bolj pereč. Razpravljali so tudi o bližnjih občnih zborih in skupščinah. Sklenili so, da bodo družine izvedle svoje občne zbore do konca decembra, občinske skupščine pa naj bi bile v januarju, okrajne pa v februarju prihodnjega leta. – R.

ŠAHISTI »PLANIKE« SO PREMAGALI »ALPINCE«

V nedeljo so šahisti Planike iz Kranja odigrali prijateljsko srečanje z moštvom Alpine v Žireh. Dvoboj je bil na 10 deskah in se je končal z visoko zmago Planike – 6,5:3,5.

Prihodnji ponedeljek bo šahovska sekcija iz Planike v prostorih ŠD v Kranju priredila nagradni brzoturnir v počastitev dneva republike, do konca leta pa še več dvobojev in turnirjev. – B. D.

USTANOVILI SO STRELSKO SEKCIJO

Na zadnji mladinski konferenci osnovne organizacije LM v Zdravstvenem domu v Kranju so med drugim zelo živahno razpravljali o delu v družbeno-političnih organizacijah, o vzgoji in o izobraževanju. Pri tem niso pozabili na športno in kulturno razvedrilo.

Na konferenci so ustanovili tudi strelsko sekcijo. Skoro vse mladinke so obljubile, da bodo aktivno sodelovale v njej. Sprva se bodo ukvarjale le z zračnimi puškami, kasneje pa bodo poskusile še druga športna orožja. Ker sekcija še nima potrebnih rekvizitov, se je obrnila za pomoč na OSO Kranj, le-ta jim je kot prvo pomoč podaril dve zračni puški. – R.

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Kranj razpisuje mesto

UPRAVNIKA
REMONT ČEVLJARSKIH STROJEV KRANJ

pod naslednjimi pogoji:

1. diplomirani strojni inženir s 5-letno prakso,
2. strojni tehnik z 10-letno prakso,
3. druga srednje strokovna izobrazba s 15-letno prakso na vodilnem mestu

Kandidati na razpisano mesto naj vložijo pismene ponudbe – taksirane s 50 din državne takse v roku 15 dni po objavi pri občinskem ljudskem odboru Kranj

Komisija za razpis mest direktorjev pri ObLO Kranj razpisuje mesto

DIREKTORJA
KOVINSKO OBRTNEGA PODJETJA KRANJ

Pogoji so:

1. visoka strokovna izobrazba s 5-letno prakso na vodilnih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah,
2. srednja strokovna izobrazba z 10-letno prakso na vodilnih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah

Kandidati na razpisano mesto naj vložijo pismene ponudbe – taksirane s 50 din državne takse v roku 15 dni po objavi pri občinskem ljudskem odboru Kranj

Johannes Simmel

afera nine b

9

Trojica je stala krog postelje, na kateri je ležala mlada ženska. V globoki nezavesti je ležala na hrbtu. Plavi lasje so prekrivali blazino, obraz je bil modrikast, ustnice bele, brez trohice krvi. Modre veke so zakrivale oči, usta je imela odprta. Morda je bila Nina Brummer nekoč lepa, toda zdaj tega ne bi mogel reči. Zdelo se je, da je že nekaj ur mrtva.

Zdravnik in sestra sta pripravljala transfuzijo. Pripeljala sta srebrno stojalo, na katerem je visela posoda s krvjo in pripela gumijaste obveze in stekleno cevčico na levi nadlaket Nine Brummerjeve. Njen soprog je vse gledal. Kazal mi je hrbet.

Potem je zdravnik odgrnil odejo. Gola do bokov je nezavestna ženska ležala na beli rjuhi. Imela je polno in lepo telo, prsi so bile velike in ženske. Zdravnik se je sklonil k Nini in prisluhnil bitju srca, sestra pa je odprla ampulo. Medeno rumenkasti veritol je stekel v brizgalko.

Zdravnik je nastavil iglo na belo polt Nine Brummerjeve in pritisnil.

Obrnil sem se, kajti nenadoma me je obšla slabost. Ženske nisem mogel več gledati. Poznal sem jo, poznal...

Odšel sem po hodniku, proti majhni hišni kapelici.

Tako kratko je torej življenje laži, sem pomislil. Pobegniti sem hotel preteklosti. Toda že tukaj, v tej tihi bolnišnici, me je dohitela.

Pogledal sem Madono in zagrenjeno pomislil: čemu mi ne privoščiš miru? Grešil sem. Tudi trpel sem, da, trpel.

Madona je strmela name s kamnitim pogledom...

Cemu, sem premišljeval, čemu?

Vse je lepo kazalo – do trenutka, ko sem pogledal skozi okence v bolnišnici. Tedaj sem jo spet zagledal, videl Margit, svojo ženo, ki še ni popolnoma vstala od mrtvih.

Takole, napisano, zveni vse neverjetno, vendar pa drži. Bilo je njeno telo, ležeče pred menoj, njen obraz, njeni plavi lasje, Margitine obrvi, Margitina mala ušesa, Margitine drobne roke. Margit je ležala tukaj pa ni bila Margit, temveč tuja, bogata ženska, Nina Brummer.

Pa vendar... pa vendar je bila takšna, kot je bila Margit, potem, potem, ko sem storil svoje in so me odvlekli kot podivjano zver.

Zobje so mi šklepetali od vznemirjenja. Onstran vrat je ležala, Margit, ki ni bila Margit, za vrati je ležala moja preteklost.

Čemu, čemu? sem zagrenjen spraševal Madono.

Toda kamen ne zna govoriti.

Proč moram, sem prestrašen pomislil. Ne morem ostati pri Brummerju. Kdo neki bi vzdržal, če bi moral vsak dan gledati ljubljeno žensko, ki jo je umoril?

Nihče.

In kaj, če bo Nina Brummerjeva umrla? Potem mi je ne bo treba gledati. Potem bo preteklost mrtva. Mar gre za preizkušnjo, sem zaman špraševal kamen.

Nekaj je zašuštelo in dvignil sem pogled.

Julius Brummer je stopil v kapelo. Opotekel se je k velikemu oltarju. Ni me videl. Zdelo se mi je, da sploh ničesar ne vidi. Nezanesljivo se je opotekal, kakor njegov pes. Po rožnatih licih so polzele solze. Glasno je padel na klečalnik pred Madono. Zazdelo se mi je, da se bo les razletel.

Želel sem ga opozoriti na svojo prisotnost, toda premagala me je radovednost. Kot uklet sem opazoval zajetnega moža, ki je omahnil pred mojimi očmi. Odsev sveč se je pobliskoval v njegovi pleši. Glasno in rezko je stokal. Potem je udaril s čelom po robu klečalnika. Zazibal se je sem ter tja in zravnal. Razvezal si je kravato, odpel ovratnik in strmel v Madono z otrokom.

Nerodno kot majhen kmečki fantič je Julius Brummer sklenil rožnate dlani pred prsi. Mislil je, da je sam. Nerodno je začel glasno misliti.

»Prosim, ne pusti umreti moje Nine. Zdaj ji pomagaj. Stori, da bo transfuzija pomagala in tudi Veritol...«

Hropeče je dihal. Vstal je in se opotekel k oltarju. Roke je oprl na brokat. Mala usta so mu drhtela...

»Če bo živela, se bom spokoril... za vse... v zapor pojdem... vsako kazen bom sprejel... ne bom se branil prekletih psov... prisegam... prisegam pri njenem življenju... ne bom se odpeljal v cono...«

Z obema rokama je oklenil svetniški kip, telo je omahnilo in videti je bilo, da se bo podoba prevrnila.

»... tukaj bom ostal in čakal, dokler me ne bodo zaprli,« je hlipal Julius Brummer. »nikar ne dovoli, da bi umrla... prosim, ne dovoli, da bi umrla...«

Tiho je kriknil, izpustil Madono in segel k srcu. Potem je omahnil in padel na obraz. Kamniti kip je padel za njim. Zamolklo je treščil v Brummerjev hrbet, se odbil in prelomil na dvoje.

Planil sem pokonci in obrnil nepremično telo na hrbet. Oči so bile razprte, toda videti je bilo le belino. Vonjal je po poprovi meti. Pohitel sem na hodnik in poklical prikupno nočno sestro. Prikazala se je iz svoje sobe.

»Gospod Brummer,« sem rekel. »V kapeli. Naglo.«

»Kaj mu je?«

»V nezavesti je. Ni treba, da bi vedel, kdo ga je našel.«

Zamišljeno me je pogledala, segla po telefonski slušalki na pisalni mizi in rekla: »Prosim, pokličite doktorja Schusterja... nujno.

8.

Položili so ga v prazno sobo in ko se je zavedel, so mu dali bellergal. Zahteval je konjak in račun za razbito Madono: »Kupite večjo in lepšo. Vse bom plačal.«

In res mu niso povedali, kdo ga je našel. Zahteval je, naj mu povedo, kako je ženi, in dejali so mu, da je še vedno živa. Tedaj je zajokal in znova so mu dali bellergal, privili svetilko v sobi pa mu svetovali, naj mirno diha in leži na hrbtu.

Noč je bila dolga. Prikupni mladi sestri sem pomagal pospraviti nered v hišni kapeli in zatem je skuhala močno kavo, za oba. Zdaj je bila hudo prijazna.

Turisti - kam?

Kje je Gorenjska: na zemljevidu - Kje so turistična središča: poišči! Mikavna je igra: „Pojdimo se slepe miši!“

Turist sem. Prav nič zahteven. Lahko bi samega sebe krstil ali pa bi me lahko vi »obsodili«, da sem navaden ZEMLJAN, brez marsovskih ali »Lajkinih« ambicij. Toda doga-ja se in nekaj časa se bo še dogajalo, da sem namreč šele začetnik glede zaposlitve, da mi je odmerjeno vsako leto le dvanajst dni, ki lahko »močno narastejo«. za letni oddih.

Da ne bom preveč skrivnosten: nekaj nedelj in še en praznik vmes in seveda vse proste delovne dni, ki mi kot delavcu pripadajo po zakonu o delovnih razmerjih, sem želel in na žalost sem jih tudi preživel na Gorenjskem. Še eno pojasnilo: nisem domačin, pa tudi tujec ne. Prenekateri mi očitajo, da sem dobro situiran, vendar pa nimam avtomobila, ampak imam le v kooperaciji z banko »zapufanega fička«. Dopustovanje sem na Gorenjskem preživel povsem slučajno. Pred kratkim sem služil kadrovski vojaški rok in moj najboljši kolega mi je vsak večer, preden sva potegnila »čebe« čez glavo, pripovedoval o turistih. Iz njegovega pripovedovanja sem sklepal, da obstajajo različni turisti: preprosti — doma izdelani ali »uvoženi« — in zelo zahtevni, le skromna peščica pa jih je, ki sodijo v »srednji razred« in med te sem uvrstil tudi samega sebe. Torej naj gre za turiste, ki ne poznajo hinavščine, ki sovražijo »švercarijo« in ki si samo želijo prijetnega počitka. Za vse takšne torej tudi ni pomembno, ali je sezona ali je pozna poletna sezona ali pa zgodnja zimska sezona ali pa prava zimska sezona. Bržkone je povsod lepo, če je res lepo in marsikaj lepega je prav gotovo na Gorenjskem, sem si mislil po vsem pripovedovanju mojega vojaškega tovariša. Že takrat sem slišal za Bled, Bohinj, Jezersko, Kranjsko goro, Šobčev bajer, Zelenico, Krvavec, Kropo, Soro, Planico, Vitranc, Triglav, Storžič in kaj vem za kakšna imena še. In če hočem biti še iskrenejši, sem tudi vedel, kako globoka je in koliko topla voda v tem bazenu ali onem jezeru, vedel sem pa tudi, kje so nevarne smučine, po katerih se spuščajo najdrznejši tekmovavci, in smučine, ki so lahko bržkone tudi takšnemu turistu — kot sem jaz — v veliko razvedrilo, za rekreaci

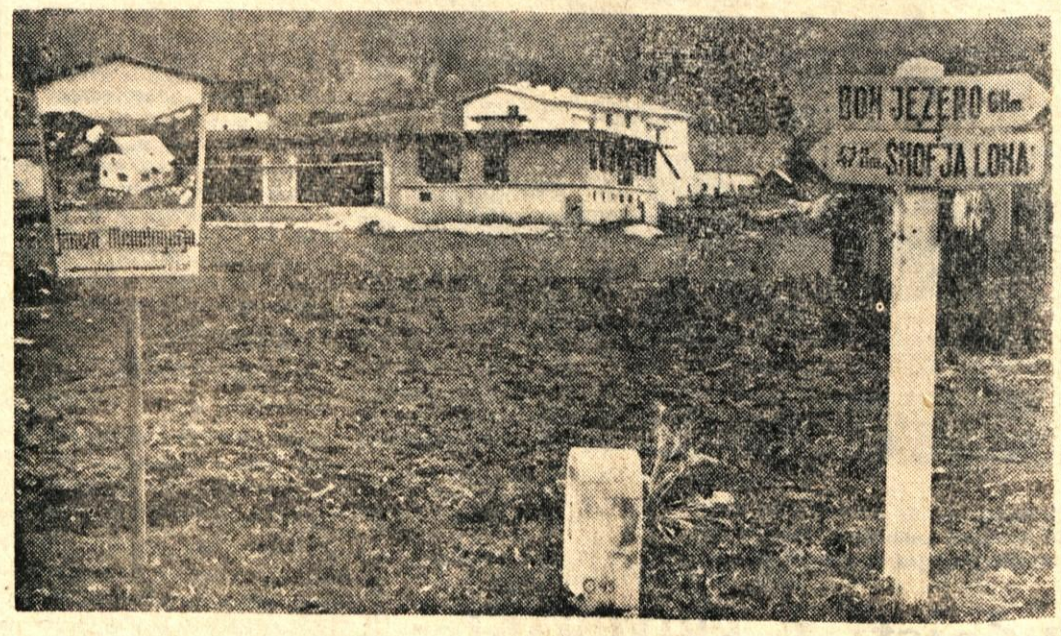

Klavern kažipot v Bohinjski Bistrici, ki naj bi pomagal turistom priti do Bohinjskega jezera. Mar so vsi hoteli in lepote bohinjskega kota manj vredne kot Mencingerjeva koča?

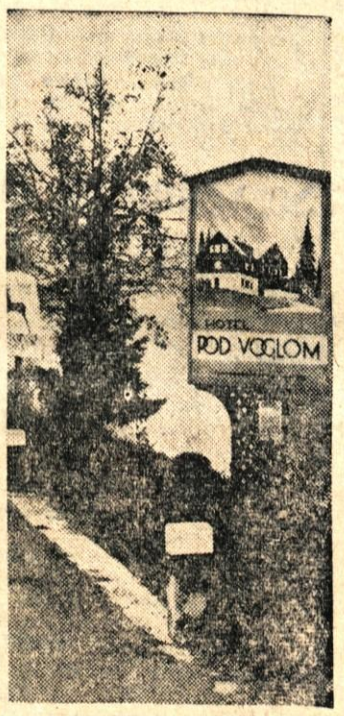

Številni reklamni napisi v Bohinju dajejo že sami po sebi značaj urejenega turističnega kraja in podobo prizadevnih turističnih delavcev

Primer skrbno izdelane table, ki so jo Bohinjci postavili že v Lescah, pred prihodom na Bled

POGUMNO NA POT

„Fičko« je težko sopihal proti Gorenjski. Na dopust nisem šel zato, da bi z njim prevažal simpatične in večkrat tudi »zahtevne« stoparke, temveč z vso družino. Verjemite mi, da ta ni majhna; saj veste, vsemu človek res nikdar ne sme zaupati, pa če je še tako dobra in lepa reklama.

Pripeljali smo se v Ljubljano. Križišče za križiščem in ni jih bilo konec.

»500 dinarjev«, mi je mislim na petem križišču zaračunal prometni miličnik.

»Brez ugovorov, samo 500 dinarjev za prvič«, mi je odmeril kazen prometni miličnik na šestem križišču.

Sedmo križišče: »Tovariš miličnik, prosim, katera pot pelje na Gorenjsko?«

Brez besed, medtem ko je skrbel za prometni red, mi je z levico pokazal na tablo, na kateri je pisalo »KRANJ«.

»Prav ima, očka,« mi je rekel največji izmed treh sinov. »V šoli smo se učili, da je Kranj največje mesto na Gorenjskem.«

»Očka, ali imaš še kaj denarja za kazni?« me je zbodla hči.

Nekaj časa sem pogumno krmaril, potem pa sem spet obtičal pred semaforjem na križišču. Zelena lučka se je že prižgala, jaz pa sem še vedno premišljeval, v katero smer naj se zapeljemo na dopust, če hočemo priti na Gorenjsko.

Prometni miličnik me je začel priganjati in v strahu, da bom še enkrat ob 500 dinarjev, mi je »crknila« še »mašina«. Da ne bi kratke potegnil, sem se zadrl skozi okno: »Kje vraga pa pelje cesta na Gorenjsko?«

Dobil sem odgovor: OBVOZ JESENICE. In spet so mi otroci pomagali razvozlati vozel.

PRVA POSTAJA

Ko sem zagledal obroč planin, sem se oddahnil. »Na Gorenjskem je fletno, ker...« je odmevalo v dokaj nenavadnih akordih, vendar z vsemi znaki zadovoljstva iz naših ust. Čim bliže smo bili planinam, toliko bolj smo bili tudi pozorni.

»Motel Medno«... »Medno«... »Slavkov dom«... »Medvođe«... »Zbiljsko jezero« — napisom smo komaj sledili. In glej ga vraga: ogromna tabla. Vabi vas Škofja Loka. Kopališče. Sora. Poljanska in Selška dolina. In podobno. — Da, turistična Gorenjska, sem si mislil, in komaj čakal table — vodnika po Gorenjski.

Kmalu smo se ustavili ob Sori, na majhni jasi, na katero so segali sončni žarki že zarana in pozno v popoldne. Skopali smo se v tolmunčku, postavili dva pisana šotora, potem pa smo se odpravili na večerjo. Toda kam? Vrag naj jih pocitra vse skupaj! Že včeraj sem komaj vedel, da sem v Škofji Loki, kako naj pridem v Poljansko dolino, je bila pa prava skrivalnica. In sedaj ko sem na dopustu z družino, se nimamo kam dati. Nobene gostilne, kjer bi si lahko privoščili toplo večerjo. Za otroke sem potem pri nekem kmetu kupil nekaj mleka.

GREMO NAPREJ

Odločitev je bila lahka. Gremo drugam. Prijazni Ločani so mi pomagali iz njihovega mesta proti Kranju. Nismo se dolgo peljali, ko smo zagledali navaden prometni napis Kranj. Napis je bil tako majhen in prav toliko velik, kot za vasico, v kateri se tudi v najhujši zimi kadi le iz petih dimnikov. Spet se bomo znašli v kaši! Le zakaj vsaj tukaj ni nekega turističnega kažipota, ki bi mi pomagal priti skozi mesto in me usmeril tudi proti Bledu, Kranjski gori, Zelenici, Krvavcu ali kamorkoli že? Turistična Gorenjska — pa ne veš, kam bi šel!

Po vsem tem se ne čudim govoricam, da se turisti obnašajo kot bedaki. Kako bi se tudi ne, saj ni znakov, ki bi jim pomagali iz zadrege. — In če se Tržičani potem še poigrajo, pa ti pokažejo pot v Lom, namesto na Ljubelj, bi bilo res škoda še podrobneje opisovati karkoli glede turističnih opozorilnih napisov na Gorenjskem. Tako kot pred Kranjem ni nikakršnega kažipota oziroma večjih mikavnih opozorilnih tabel, teh ni niti pri odcepu s ceste I. reda proti Tržiču, ali na Jesenicah, niti na najbolj turistično prometnih železniških ali avtobusnih postajah. Izjema so, vendar le majhna, Kroparji, Radovljičani, Blejci predvsem pa Bohinjci, ki že pred prihodom na Bled opozarjajo tudi na svoje lepote, do katerih je še okoli 30 km.

In ko smo se za nekaj dni zadržali na Bledu, nam ni bilo treba nobenega domačina, da bi nam pomagal poiskati pot za žičnico na Straži, na Pokljuko, na grad in podobno, tabel z najrazličnejšimi napisi je bilo dovolj. Če bi bilo podobno še v ostalih turističnih središčih Gorenjske ali v izhodiščnih točkah do turističnih postojank, bi bili za turizem na Gorenjskem prav gotovo lepši časi.

POLOVIČNA PROPAGANDA

Krivico bi delal vsem tistim prizadevnim turističnim delavcem, ki nenehno skrbijo, da bi bilo med ljudmi čimveč turističnih prospektov. Podobne papirnate propagande je doma in v svetu že precej, vendar pa še mnogo premalo. Pri vseh teh milijonskih izdatkih pa pozabljamo na obcestne napise, ki so prav gotovo mnogo cenejši, a lahko mnogo uspešnejši.

Majhna Gorenjska, a za turizem velikega pomena, je precej gosto posuta z obmejnimi prehodi. Toda na katerem izmed teh prehodov lahko zve in sam vidi tujec, kje so Bled, Bohinj, Kranjska gora in podobno. Nikjer! Majhne kolekcije barvnih ali črno-belih slik niso dovolj. Zakaj ne bi posnemali Postojnčanov, ki znajo povsod z velikimi tablami delati reklamo za svojo jamo? Vse kaže, kot da bi morali turisti že sami po sebi vedeti, da so na ozemlju turistične Gorenjske. Toda, kaj nismo močno v zmoti? Prav gotovo smo! Prav tako kot tisti dijak, ki mu je učitelj ali profesor ob enojki za slovensko nalogo pripisal: Nobene zveze! Nelogično! Toda mlademu dijaku se ne smemo čuditi, če so se mu misli hitreje [illegible] obračal pero v roki in je zapisal vsako tretjo ali četrto besedo. Turističnim delavcem pa lahko očitamo, da v svoji propagandi nimajo logične zveze. Za propagando, predvsem z obcestnimi napisi na velikih tablah, poskrbimo najprej doma, tam kjer kaj imamo. Prepričani smo lahko, da se bodo prenekateri, ki drvijo na jadransko obalo, pogosto zadržali tudi pri nas in da bodo morda že prihodnje leto prav njihovi prijatelji prišli med nas. In to bodo verjetno prijatelji, do katerih naša tiskana turistična propaganda sploh ni prišla in je vprašanje, če bi jih lahko skromen prospekt Bleda, Bohinja ali vse Gorenjske tako navdušil, kot jih je doživeto pripovedovanje njihovih najboljših znancev. In če smo bili doslej pomanjkljivi pri propagandi vsaj za večja in že bolj ali manj znana turistična središča, potem imamo s podobno reklamo še mnogo več dela za tiste predele, ki imajo vse pogoje, vendar so bili doslej za turizem še vedno neizkoriščeni.

Vse kar imajo, je bolj ali manj skromno, toda kljub temu Radovljičani vsako leto poskrbijo za dobro reklamo. Ker je mikavna, imajo v Radovljici vedno dovolj turistov

Tako kot na Bledu bi morali pomagati turistom tudi v drugih večjih turističnih središčih

Pri vsem tem pa ne smemo mimo zahtev, ki jih ima do takšnih tabel Skupnost cestnih podjetij LRS. Prav ta skupnost morda najbolj zavira takšno turistično propagando, saj je določila za eno tablo ob cesti I. ali II. reda v dvajsetmetrskem pasu 150.000 dinarjev tarife! (Ob drugih cestah je enaka tarifa za desetmetrski pas!) Skoraj smešno, saj tabla ni iz zlata in last cestnega podjetja, pa zaradi nje tudi ne more biti ne vem koliko več lukenj na cesti, kot jih je že. Prometni davek je eno, turistična propaganda pa drugo in nekoliko večja zmernost glede tarif bi družbi lahko mnogo koristila. — B. F.

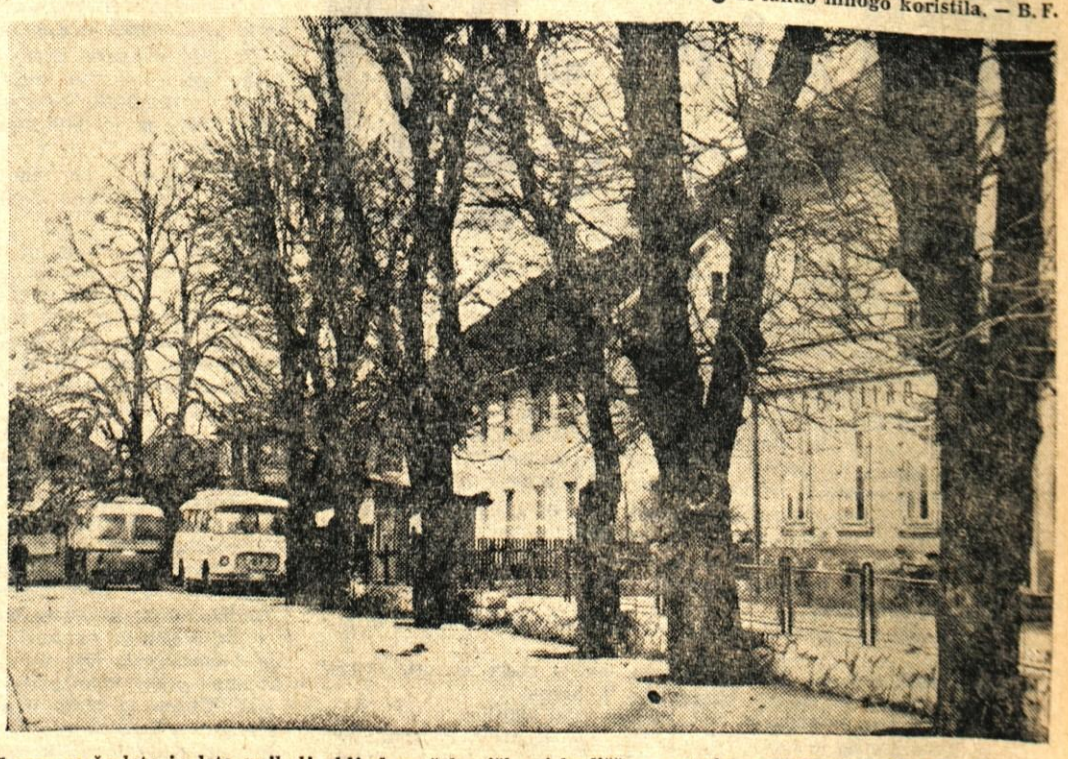

Lesce so že leta in leta najbolj obljudena železniška izhodiščna postaja pred Bledom in drugimi mikavnimi turističnimi postojankami. Toda kje je kaj, se lahko upravičeno vpraša vsak turist. Prva predstava o turističnem kraju pred osamljenimi kostanji mora biti za vsakogar več kot porazna